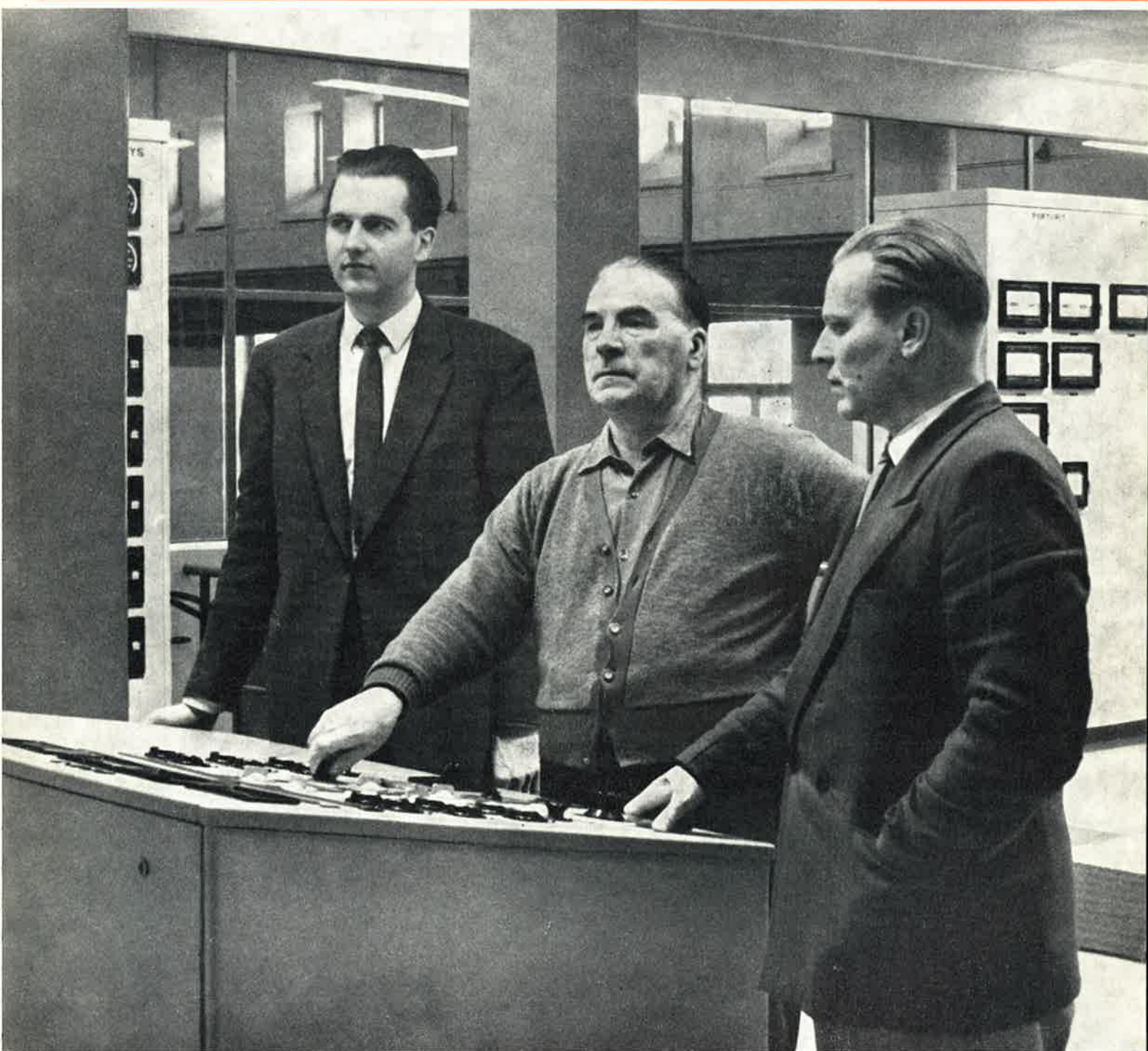


KYMI-YHTYMÄ



HENKILÖKUNNAN
JULKAISU



- 1 Pääjohtaja Ralf Törngren 60-vuotias
- 2 Sähköä höyryn avulla
- 11 Metsästä sahalle kuoripäällisinä
- 14 Työturvallisuus ja mestarit
- 16 Tehtaalaiskoti VIII
- 18 Tehtaan Kerho
- 19 Högforsin tehtaan konepajakoulu
- 20 Eläkeläisten joulujuhlia
- 24 Ansiomerkkien jako
- 28 Pitkäaikaisesti palvelleita
- 28 Merkkipäiviä
- Toimituksen tuolilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSSIHTEERI: A. YLIKANGAS - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.



Voikan sähkönjakoaseman päivystäjä Viljam Salojärvi tahdistamassa päävalvomosta käsin höyryvoimalaitoksen uutta AEG:n höyryturbogeneraattoria seuraamaan dipl.ins. Krister Sandell (vas.) ja sähkömestari Aimo Palviala.

Teollisuuslaitostemme tuotannollisen toiminnan yhtenä välttämättömänä edellytyksenä on käyttövoiman saanti ja sen turvaaminen. Kuusankosken tehtaat saivat monta vuosikymmentä käyttövoimansa suoraan koskesta vesiturpiinien ja voimansiirtolaitteiden avulla. Nyttemmin koskien voima muutetaan vesivoimalaitoksissamme sähköenergiaksi ja luovutetaan tehtaiden käyttöön. Kymijoen vesimäärä vaihtelee kuitenkin suuresti ja näin syntyy aika ajoin voimavajasta. Tämän takia kehitetään tehtaillamme sähkövoimaa myös höyryn avulla. V. 1926 otettiin käyttöön ensimmäinen vastapaineturpiini ja viisi vuotta myöhemmin hankittiin myös lauhdekone. Nykyisin tarvitaan vastapainevoimaa melkein ympäri vuoden, siinä määrin on sähkönkulutus lisääntynyt. V. 1955 otettiin Kymintehtaan höyryvoima-asemalla käyttöön Laval'in höyryturpiini ja vajaa vuosi sitten pantiin käyntiin Voikkaalla vieläkin suurempi AEG:n toimittama höyryturpiini. Näistä tärkeistä voimakoneista samoin kuin höyryn avulla kehitettävän sähkö-

voiman kehityksestä Kuusankosken tehtailla kerrotaan luvussa "Sähköä höyryn avulla".

Hallan sahalle on ruvettu ajamaan talvisaikaan kuoripäällisiä tukkeja ja kuoriminen suoritetaan sahan altaan ääressä. Autokuljetuksella tuodaan tukkeja aina Pohjois-Karjalasta saakka.

Työturvallisuus on tuon tuostakin toistuva aihe lehtemme palstoilla. Tällä kertaa ovat työturvallisuutta pohtineet mestarit ja työnjohtajat Teollisuus-Tapaturman tarkastajan dipl.ins. Einar Carlborgin johdolla.

Tehtaalaisperhe on pitkästä aikaa päässyt lehtemme palstoille. Tämän kertaisen luvun otsikko "Leena — perheen rahaministeri" panee jo arvelemaan, että tärkeästä asiasta on kysymys.

Joulun alla vietettiin jälleen perinteellisiä eläkeläisjuhlia ja loppiaisena jaettiin ansiomerkkejä. Yhtiön 25-vuotisansiomerkkin sai tällä kertaa 116 yhtiöläistä, joista 64 Kuusankosken tehtailla.



Pääjohtaja Ralf Törngren 60-vuotias

Kymin Osakeyhtiön hallituksen varapuheenjohtaja, pääjohtaja Ralf Johan Gustaf Törngren täyttää ensi maaliskuun 1 päivänä 60 vuotta.

Pääjohtaja Törngren on syntynyt Oulussa, tullut ylioppilaaksi v. 1917, fil.kandidaatiksi v. 1922, fil.maisteriksi v. 1927 ja kauppatieteiden kunniatohtoriksi v. 1958. Hän on toiminut kansantaloustieteen opettajana Turun Akatemian kauppakorkeakoulussa v. 1927—1937 ja kauppakorkeakoulun johtokunnan jäsenenä vuodesta 1931 sekä puheenjohtajana vuodesta 1958, ollut Turun Akatemian Säätiön rahastonhoitajana vuosina 1931—1948, säätiön hallituksen jäsenenä vuodesta 1933 sekä puheenjohtajana vuodesta 1958. Joulukuussa 1947 hänet nimitettiin Valtiokonttorin pääjohtajaksi, jota virkaa hän ryhtyi hoitamaan vuoden 1948 alusta lukien.

Pääjohtaja Törngren on osallistunut merkittävällä tavalla valtiolliseen elämään. Eduskunnan jäsenenä hän on ollut vuodesta 1936 toimien mm. työväenasiainvaliokunnan puheenjohtajana vv. 1939—1944. Hän on ollut hallituksen jäsenenä vuoden 1944 jälkeen yksitoista kertaa, ensin sosiaali-, sitten valtiovarain- ja

ulkoasiainministerinä. Pääministerinä hän oli v. 1954 ja on jälleen ulkoministerinä.

Pääjohtaja Törngrenin harrastukset ovat huomattavalla tavalla suuntautuneet myös liike- ja teollisuuselämän alalle. Niinpä hän on kuulunut monien erilaisten yritysten johtoon, mm. Teollisuus-Hypoteekkipankin johtokuntaan ja Helsingin Osake-Pankin, Palovakuutusyhtiö Tarmon, Henkivakuutusyhtiö Verdandin, Valmetin sekä Aeron hallintoneuvostoon. Hän on edustanut Suomea Kansainvälisen Pankin hallintoneuvostossa vv. 1948—1958.

Kymin Osakeyhtiön hallituksen jäseneksi pääjohtaja Törngren valittiin v. 1944 ja hallituksen varapuheenjohtajaksi v. 1955. Hänen suuri kokemuksensa taloudellisella alalla ja asiallinen harkintansa on ollut yhtiöllemme suureksi hyödyksi.

Pääjohtaja Törngrenin muista luottamustehtävistä mainittakoon, että hän on ollut mm. Turun kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsenenä ja kuulunut useiden sivistys- ja hyväntekeväisyysjärjestöjen johtokuntiin.

Henkilökuntalehtemme yhtyy kunnioittavimmin niihin onnitteluihin, joita pääjohtaja Törngren saa vastaanottaa merkkipäivänään.

Sähköä höyryn avulla

Teollisessa toiminnassa on oleellisin vaihe raaka-aineiden muuttuminen valmiiksi tuotteiksi, ja kun tehdasesittelyssä halutaan keskitetysti tuoda esiin jotakin aivan kouraantuntuvaa, niin tavallisesti mainitaan kunnioitusta herättäviä tuotantolukuja. Varsinkin puunjalostusteollisuudessa tämä on tuttua. Valtavat puumäärät muuttuvat hiokkeeksi sekä seluloosaksi ja sen jälkeen paperiksi. Yksistään vuorokauden tuotantoluvut saattavat liikkua sadoissa tonneissa.

Tämä paperin valmistaminen puusta on sinänsä monimutkainen tapahtuma, eivätkä tehtaot koneineen ja ammattimiehineen siitä yksin selviytyisikään. Tarvitaan useita muita työosastoja, jotka antavat tuotantopuolelle apuaan. Tarvitaan myös eräitä perustekijöitä, joita ilman ei päästäisi puusta pitkään. Eräs tällainen perusedellytys on käyttövoima, se joka panee koneiden pyörät pyörimään.

Jokapäiväisessä työnteossa tätä voiman saantia on totuttu pitämään itsestään selvänä asiana. Painetaan nappia ja kone lähtee pyörimään. Yhtä vaivattomasti käy sen pysäyttäminen. Mutta osaapas tämä näkymätön myötätekijä kyllä muistuttaa olemassaolostaankin ja kaiken lisäksi varsin radikaalilla tavalla. Voiman saannin syystä tai toisesta häiriytyessä saattaa olla seurauksena koko tuotantokoneiston pysähtyminen. Tällaisessa kiusallisessa tilanteessa kyllä muistetaan, että tehtaon toiminnan kannalta välttämättömästä perusedellytyksestä on todellakin kysymys.



Kun Kuusankosken partaalle alettiin rakentaa tehtaita, oli yhtenä houkuttimena kosken tarjoama käyttövoima. Vesiturpiinien avulla saatiin koskesta energiaa tehtaiden tarpeisiin ja voimansiirtolaitteiden välityksellä, jotka käsittivät akseleita, hammaspyöriä, hihnoja ja köysiä, sitä kyettiin jakamaan tehtaan joka soppeen.

V. 1888 vesiturpiinin perään kytkettiin ensimmäinen sähkögeneraattori ja vähitellen tehtaot saivat oikein omat 'sentraalinsa'. Tämän uuden, salaperäisen energian käyttäminen tuotantokoneiston käyttövoimana oli kuitenkin pitkän aikaa hapuilevaa ja vanha käytäntö — voiman hankkiminen suoraan vesiturpiinien avulla — pysyi vallitsevana 1920-luvulle saakka. Tällöin alkoi suurisuuntainen vesivoimalaitosten rakentaminen, jonka toteuttaminen kesti kolme vuosikymmentä. Rinnan tämän voimalouden kehittämisen kanssa on voitu suorittaa tuotantolaitosten uudistaminen ja laajentaminen nykyisiin mittoihinsa.

Höyryturpiineja voimantantajiksi

Kymijoki ei ole kuitenkaan päivästä toiseen yhtä antelias. Normaalistikin veden korkeus vaihtelee suuresti. Korkeinta huippua edustaa varhaiskesän tulva, joka juhannuksen tienoilla saavuttaa suurimman laajuutensa, ja pienimmillään on joen vesimäärä maaliskuun vaihteessa. Tämän säännöllisesti toistuvan vaihtelun lisäksi saattaa joki oikutella yllätyksellisestikin. On runsasvetisiä, mutta myös vähä-

vetisiä vuosia. Kaikki nämä poikkeamiset merkitsevät sitä, että vähävetisinä aikoina voimansaannin turvaaminen on varmistettava muulla keinoin. Tällöin on turvauduttava höyryn avulla kehitettävään sähkövoimaan.

Kymin Oy:n sähkövoimapäällikkö, dipl.ins. Cyrill von Graevenitz kertoi lehdellemme, että tälläkin sähkövoiman hankkimismenetelmällä on takana jo yli 30-vuotinen kehitys. Ensimmäinen 2.625 kVA:n vastapaineturbogeneraattori hankittiin Voikkaalle v. 1926. Tämä turpiini on yhä käytössä, joten se on tehnyt pitkän päivätyön. Aluksi se sijoitettiin Voikan puuhiomoon ja sitten höyryturpiiniasemalle entiseen spritehtaaseen. Täältä kone muutettiin Kymintehdasta puolelle selluloosatehtaan Minton-saliin ja vihdoin uuden höyryvoima-aseman viereen, jossa se toimii jatkuvasti.

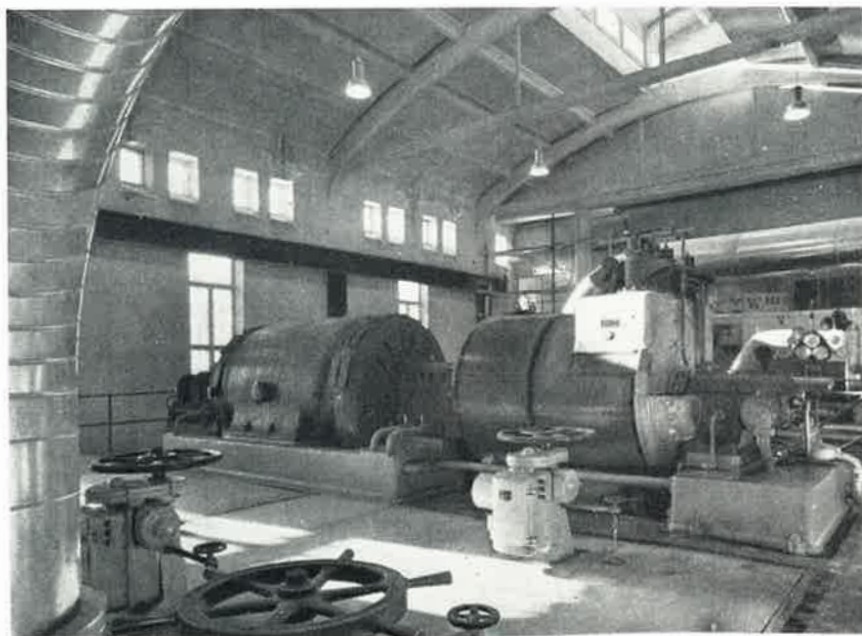
V. 1929 pantiin Kymin paperitehtaassa pyörimään pieni 1.875 kVA:n vastapaineturbogeneraattori. Se on kuitenkin jo suorittanut urakkansa, sillä kone purettiin viime syyskesällä.

Paljon kustannuksia kysyvän vesivoimalaitosten rakennusohjelman ollessa vasta Voikan kohdalta valmis ja tehtaiden käyttövoiman tarpeen jatkuvasti kasvaessa katsottiin välttämättömäksi hankkia kriisiaikojen varalle myös lauhdeturbogeneraattori. Se sijoitettiin v. 1931 Voikkaalle, joka muutenkin kulki sähköistämässä edellä Kymintehdasta ja Kuusankoskea. Tämä uusi turpiini oli teholtaan 12.000 kVA — siis jo aivan toista suuruusluokkaa kuin aikaisemmat vastapainekoneet.

Viisi vuotta myöhemmin tämän lauhdekoneen rinnalle höyryvoima-asemalle, joksi entisen spritehtaan kuperakattoinen halliosa oli muuttunut, sijoitettiin uusi väliotolla varustettu vastapaineturbogeneraattori, teholtaan 14.300 kVA. Näin suuren vastapaineturpiinin käytäntöön ottaminen oli mahdollista, koska samanaikaisesti hankittujen kahden suuren sanomalehtipaperikoneen takia höyrynkulutus kasvoi huomattavasti. Ennen paperikoneiden silintereihin ja selluloosakattiloihin joutumistaan höyrynpainetta on huomattavasti alennettava ja paitsi paineenvähennysventtiilien ja höyrynlauhduttajien avulla tämä voidaan tehdä myös vastapaineturpiinissa, jolloin samalla saadaan teollisuuskäyttöön taloudellista sähkövoimaa.

Näiden höyryturpiinien varassa tultiin sitten toimeen lähes kaksikymmentä vuotta. Tänä aikanahan rakennettiin Keltin ja Kuusankosken voimalaitokset, jotka merkitsivät aivan ratkaisevaa edistysaskelta sähköenergian hankkimisessa. Myös Verlankoskeen rakennettiin voimalaitos. Mutta sitä mukaa on myös kulutus lisääntynyt ja vähävetisinä aikoina sähkön vajeus tullut entistä suuremmaksi. Sen tähden viime vuosien aikana onkin vastapainevoimaa suuresti lisätty. Tämän ovat tehneet mahdolliseksi uusien suurtehokattiloiden hankkiminen ja höyrynkulutuksen lisääntyminen tehtaissamme.

V. 1955 otettiin Kymintehdalla käyttöön Laval'in valmistama 20.700 kVA:n vastapaineturbogeneraattori ja viime vuonna valmistui Voikkaalle uusi höyryturpiini, teholtaan 30.000 kVA. Tämä uusin ja suurin



Vanha höyryvoima-asema
Voikan tehtaalla
Etualalla vastapaine- ja sen takana
lauhdeturbogeneraattori



turpiini on sikäli aikaisemmista poikkeava, että se käsittää vastapaineturpiinin väliottoineen ja sen lisäksi lauhdeturpiinin, jotka voivat toimia sekä erikseen että yhdessä ja ovat kaiken lisäksi siten välittömässä yhteistoiminnassa, että höyrynkulutuksen vastapainepuolella äkillisesti pudotessa ylijäämähöyry siirtyy automaattisesti lauhdepuolelle.

Tehtaiden laajetessa ja käyttövoiman tarpeen kasvassa vastapaine-energian kehittäminen on tullut

entistä tärkeämmäksi. Vastapainevoimaa tarvitaan nykyisin melkein ympäri vuoden ja matalan veden aikana tietenkin entistä enemmän. Ja kun kaikki mahdollisuudet on käytetty, otetaan avuksi vielä lauhdevoimakin. Tällä tavoin turvataan tehtaiden tarvitseman käyttövoiman saanti.

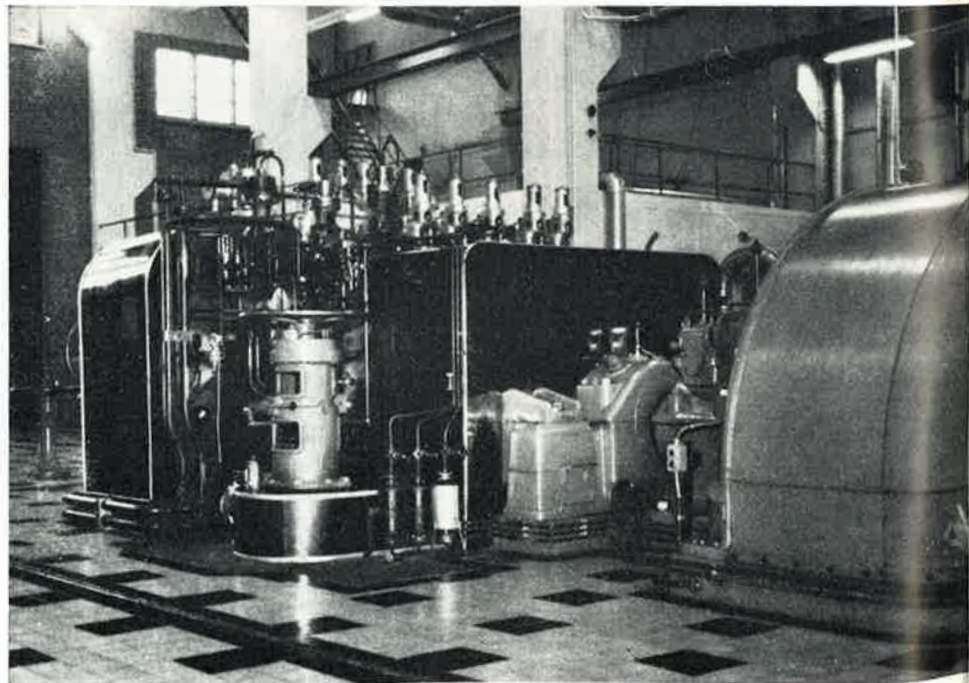
Seuraavassa esittelemme lukijoillemme nämä uusimmat voimakoneet ja eräitä muita uudistuksia, jotka liittyvät tehtaittemme voimanhankinnassa tapahtuneisiin laajennuksiin.

Voikan uusi höyryturpiini

Kun Voikan höyrykeskusta v. 1952 laajennettiin, ei tarvittu ollenkaan lisätiloja, sillä uusi suurteho-kattila mahtui vanhaan kattilahuoneeseen. Edellisessä 1930-luvulla suoritettussa laajennuksessa oli jo varauduttu siihen, että kattilariviä voitaisiin rakennusta suurentamatta jatkaa vielä yhdellä kattilalla. Näin ollen höyrykeskuksen ulkonaiset piirteet pysyivät jokseenkin muuttumattomina, vaikka höyrykeskuksen teho uuden kattilan ansiosta kasvoikin yli 50 prosentilla.

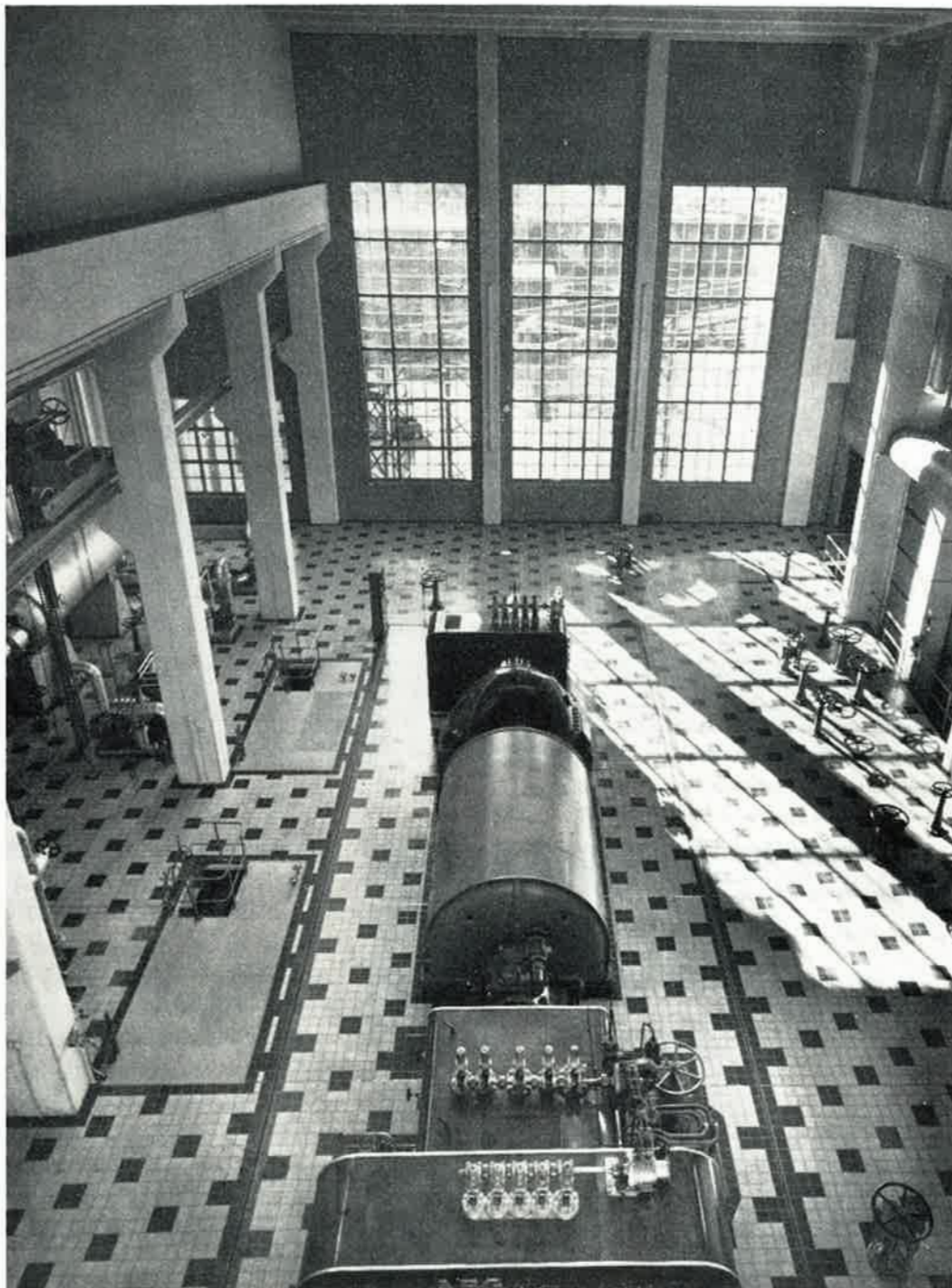
Sen sijaan uuden turpiiniaseman rakentaminen v. 1957 höyrykeskuksen yhteyteen edellytti suuria lisätiloja. Tarvittiin 32.000 m³:n suuruinen rakennus, mutta sen massiivisuus jää katsojalta kuitenkin osittain piiloon, koska uudisosa sijaitsee kattilahuoneen ja paperitehtaan välissä. Siten turpiiniasema vain 30 metrin levyisiltä päätyosiltaan liittyy tehdaskuvaan.

Jännittävä hetki:
dipl.ins. von Graevenitz
kytkemässä ensimmäistä
kertaa 14. 3. 1958
uutta höyryturpiinia
sähköverkkoon
Hänen takanaan
dipl.ins. Erkki Korvenranta
ja yli-ins. G. Kroker
AEG:n edustajina



Uuden AEG:n höyryturpiinin
vastapainepuoli säätäjineen

Voikan
höyryvoimalaitoksen
komea konesali
Keskellä
uusi höyryturpiini

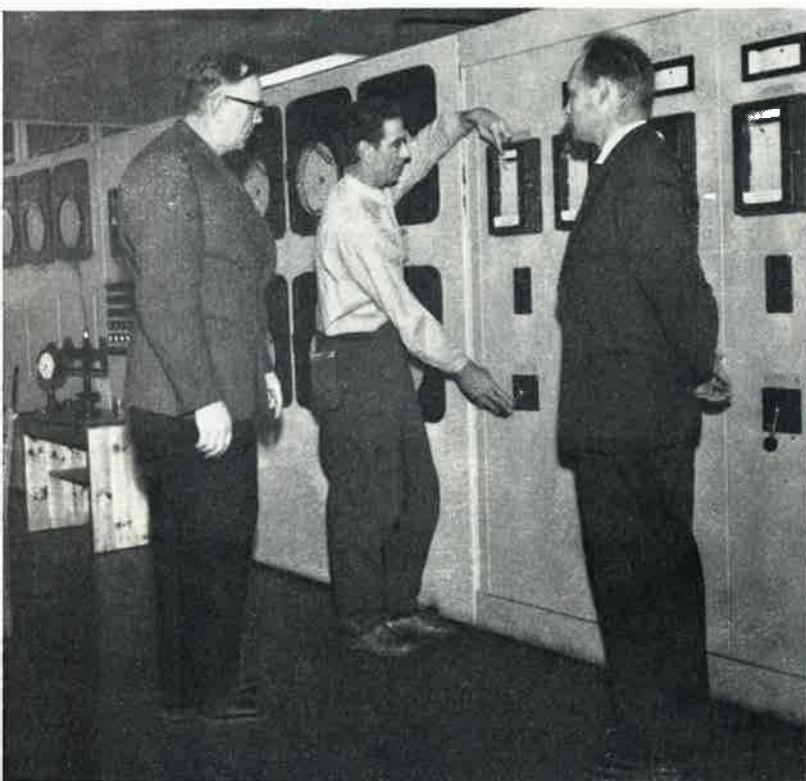


Joka tapauksessa se on aivan olleellisesti muuttanut tehdasnäkymää, koska tähän saakka erillisenä sijainnut höyrykeskus on tullut liitetyksi paperitehtaan ja puuhiomon yhtenäiseen rakennusryhmään.

Voikan höyrykeskuksesta voimme käyttää nyttemmin myös komeammalta kuulostavaa höyryvoimalaitos-nimitystä. Se on yhtenäinen rakennusryhmä, joka kätkee sisäänsä kattilat, höyryjakokeskuksen ja vastapaine- sekä lauhdeturbogeneraattorin. Kun tähän

liittyy lisäksi erillisenä vanha höyryvoima-asema, niin suuruusluokkakin edellyttää puhumaan höyryvoimalaitoksesta.

Tutustuimme uuteen osaan Voikan höyryosaston käyttöinsinöörin, dipl.ins. Gunnar Högnäs in opastuksella. Konesali on harvinaisen komea nähtävyys. Sali on pituussuuntaan koko rakennuksen mittainen eli 45 metriä pitkä. Leveyttä on 17 metriä, minkä lisäksi konesaliin liittyy komean pilaririvistön erottama



Turpiininhoitaja Vilmo Palmu säännöstelemässä höyryn virtauksia. Hänen oikealla puolellaan dipl.ins. Gunnar Högnäs ja vasemmalla ylikonemestari Rolf Eklund



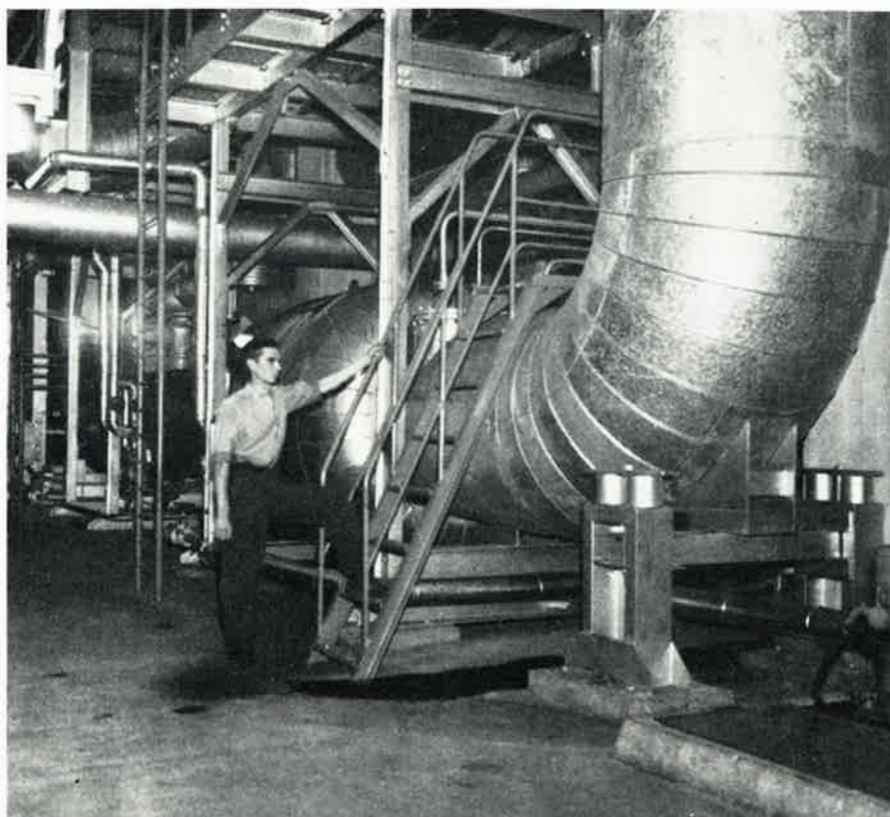
Mittarihuoltajat Reino Heikkilä ja Timo Paulanko suorittamassa ohjaamon kojeiden tarkistusta mittarimestari Saku Taittosen seurattuna toimitusta

sivulaiva, johon on sijoitettu pumppuja ja muita laitteita. Salin juhlavuutta korostaa myös korkeus, mikä on 15 metriä. Seinissä on käytetty runsaasti punatiilisiä pintoja, jotka yhdessä rapattujen ja maalattujen seinäpintojen, pilareiden, kirkkaiden putkis-tojen ja vaalein värein maalattujen laitteiden kanssa tekevät tästä konesalista arkkitehtoonisesti kenties koko Kuusankosken tehtaiden kauneimman. Molemmilla päädyissä olevat korkeat ikkunat samoin kuin katon rajassa sijaitseva 75 tonnin siltanosturi korostavat salin juhlavaa vaikutelmaa. Lattia on päällystetty kaakelilaatoilla ja käsitelty lakalla, ja hohtavuudessaan se vetää vertoja mille juhlasalin parke-tille tahansa.

Keskellä tätä komeutta ei ensikertalainen ensimmäiseksi kiinnitäkään huomiotansa talon keskipisteeseen, keskellä salia sijaitsevaan 21 metrin pituiseen turbogeneraattoriin. Asiantuntijan kertoessa siitä lähemmin herää kuitenkin pian mielenkiinto sitä kohtaan. Tämä AEG:n valmistama kone, joka maaliskuun 6 p:nä 1958 pyöri ensimmäistä kertaa, on poikkeuksellisen monimutkainen. Jos koettaisi sen ominaisuudet läsentää yhdyssanaksi, jollaista saksalaiset kyllä käyttävät, siitä tulisi toivottoman pitkä, suorastaan sanahirviö. Sen tähden on parasta mainita pääominaisuudet yksi kerrallaan. Koneen kummasakin päässä on höyryturpiini, toisessa vastapaine- ja toisessa lauhdeturpiini. Vastapaineturpiiniin voidaan ajaa höyryä sekä 64 atyn että 35 atyn paineella 110 tonnia tunnissa. Kumpakin höyryä voidaan säätää joko yhdessä tai erikseen. Turpiini on myös varustettu väliotolla. Välioton kautta saadaan höyry 7 atyn paineella, millaista höyryä höyryvoimalaitos tarvitsee omaan käyttöönsä. Lisäksi tätä höyryä käytetään selluloosatehtaan ja osittain myös paperitehtaan tarpeisiin, kunhan sen paine ensin alennetaan 3,5 atyyn. Turpiinin läpi kulkeva höyry tulee ulos 2-atyn paineella ja käytetään sellaisenaan paperitehtaalla. Tämä vastapaineturpiini voi antaa generaattorille 15,5 MW:n tehon.

Lauhdepuolella sen sijaan ajetaan höyry ainoastaan 64 atyn paineella maksimimäärän ollessa 40 tonnia tunnissa. Lauhdeturpiinilla saadaan generaattorin tehoksi 10 MW. Kuten aikaisemmin jo mainitsimme, voivat nämä samaa generaattoria pyörittävät turpiinit olla läheisessä yhteistyössä keskenään. Höyryntarpeen tehtaalla syystä tai toisesta muuttuessa, mikä usein tapahtuu äkillisesti, ohjautuu liika höyry automaattisesti vastapainepuolelta lauhdeturpiiniin ja höyrynkulutuksen lisääntyessä tapahtuu päinvastoin. Tämä siirtovara on kolmesta viiteen MW:iin ja sen tähden molempien turpiinien erikseen kehittämän

Turpiininhoitaja Yrjö Ala-Häme
höyryvoimalaitoksen
pohjakerroksessa
jättiläismäisen
matalapainehöyryputken
ääressä



tehon summa ei voikaan olla 25,5 MW, vaan korkeintaan 22,5 MW. Mutta tehoa on jo siinäkin ja tämä turbogeneraattori vastaakin keskisuurta vesivoimalaitosta.

Sanomattakin on selvää, että näin monimutkaisen koneen hoitamisessa tarvitaan paljon säätäjiä ja mittareita. Konesalin tasolla lasiseinän erottamassa ohjaamossa tulemmekin tästä vakuuttuneeksi. Siellä turpiininhoitaja joutuu suorittamaan tärkeätä tehtäväänsä sellaisen automatiikka-paljouden keskellä, että olisi toivoton yritys sitä edes päällisin puolin lukijoille selvittää. Auliisti ja innostuneesti turpiininhoitaja, höyryosaston luottamusmies Vilmo Palmu kyllä kertoi näistä uskomattoman herkkähermoisista apulaisistaan. Saimme vaikutelman, että ammatti on ottanut miehen omakseen. Hän on erittäin kiitollinen saamastaan ennakkokoulutuksesta tähän tehtävään. Erityisen tärkeätä oli se, että sai olla mukana, kun tätä konetta asennettiin, kertoi Palmu, joka mainitsi jatkuvasti täydentävänsä tietojaan tutkiskelemalla alan kirjallisuutta. Hän vakuutti, että höyryosaston miesten keskuudessa ammattikirjallisuuden lukeminen on yleistä. Se on käytännön kannalta suorastaan välttämätöntä, koska kehitys tällä alalla on nopeata. Silmäilimme turpiininhoitajan raporttia. Siihen oli tunneittain merkitty 92

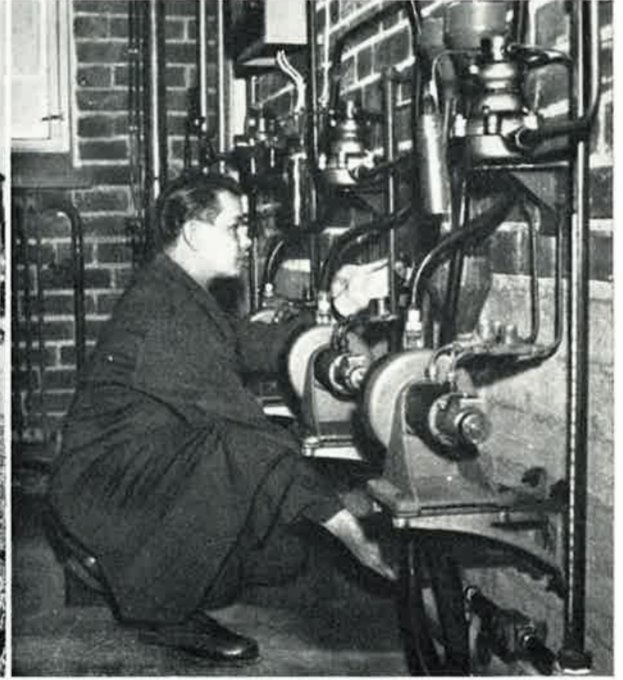
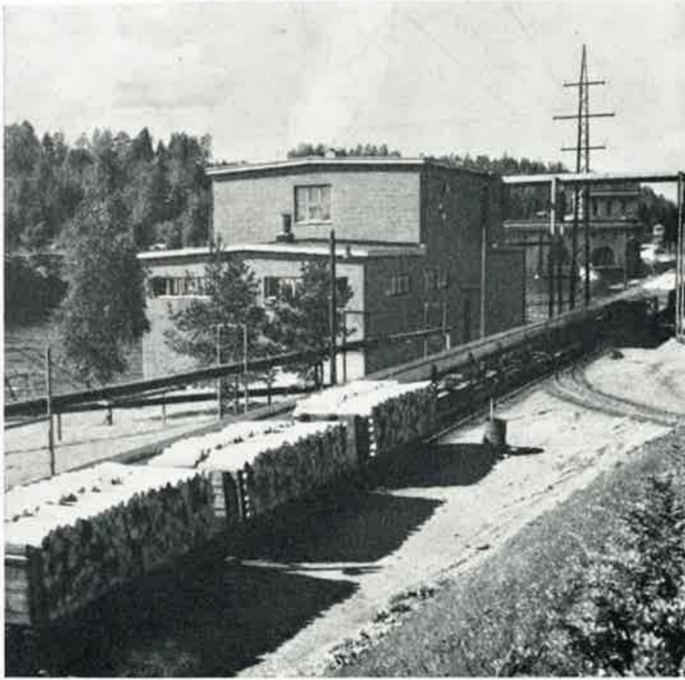
lukemaa, joten se jo antanee aavistuksen, että vaativasta ammattityöstä tämä tehtävä käy.

Ohjaamossa vieraillessamme sinne saapui mittarihuoltajia. Jos vähänkään mittarien ja säätäjien epäillään osoittavan väärin, suoritetaan tarkastus. Ennakko-kuolto ja -tarkastus koetetaan saada määräajoin tapahtuvaksi, jotta kiusallisilta yllättäviltä häiriöiltä vältyttäisiin.

Jatkoimme tutustumiskäyntiämme ja siirryimme pohjakerrokseen. Täällä vasta selvisi, minkä takia itse konesalissa on niin väljää. Alakerrassa on näet puolestaan laitteita jos minkämoisia. Siellä sijaitsee uusi höyrynjakoasema paineenvähennysventtiileineen ja höyrynjäähdyttäjineen sekä suorastaan mielikuivuksellisine putkistoineen. Matalapaineputkien joukossa on sellaisiakin, joiden halkaisija on toista metriä. Lisäksi pohjakerroksessa sijaitsevat lauhdeturpiinin lauhduttajat pumppuineen ja erillinen sähkönjakasema höyryosaston omaa sähköntarvetta varten.

Uusi vedenpuhdistus- ja pumppulaitos

Höyryvoimalaitoksen laajennustöiden yhteydessä jouduttiin myös rakentamaan uusi vedenpuhdistus- ja pumppulaitos. Se sijaitsee höyryvoimalaitoksen kohdalla ja on rakennettu suurelta osalta koskeen. Tilavuudeltaan rakennus on lähes 5.000 m³.



Ensin vesi puhdistetaan välppien ja tiheäsilmäisten metalliverkkojen avulla mekaanisesti. Tällaiseen vesi kelpaakin jo lauhdeturpiinin käyttöön. Tätä varten tarvitaankin vettä suuret määrät, nimittäin 1.300 m^3 tunnissa. Kattilavedeksi otetaan tunnissa sen sijaan normaalisti vain $30\text{--}40 \text{ m}^3$. Tämä vesi joutuu perusteellisen puhdistuksen alaiseksi ensin saostusaltaissa, joissa lisäämällä alunaa ja lipeätä

poistetaan suurin osa veden mukana tulleista orgaanisista aineista. Kuljettuaan ioninvaihtimien kautta vesi saadaan pehmeäksi ja johdetaan kumitettuihin pehmeävesisäiliöihin. Ne sijaitsevat höyryvoimalaitoksen uuden osan sivulaivan päällä samoin kuin suuri syöttövesisäiliö ja jäähdytysvesisäiliö. Yhteensä näiden säiliöiden tilavuus on 550 m^3 . Ennen kattilaan joutumistaan syöttövesi samoin kuin tehtaalta



Voikan höyryvoimalaitoksen uusi vedenpuhdistus- ja pumppulaitos Laborantti Viljo Lonka tarkistamassa vedenpuhdistuslaitoksen kemikaalioiden syöttölaitteita

Ylimestari Valto Lahtinen ja päivyestäjä Harry Olsen näyttävät tyytyväisiltä tarkkaillaan Kymin höyryvoima-aseman ohjaamon mittareita

Voikan uusitun sähkönjakoaseman päävalvomo Ohjauspulpetin ääressä aseman päivyestäjä Viljam Salojärvi

tuleva lauhdevesi kiertävät vielä kaasunpoistajien kautta, minkä lisäksi veden happamuus säädetään sopivaksi.

Uusittu sähkönjakoasema

Vanha höyryvoima-asema uuden laitoksen välittömässä naapuruudessa ei ole suinkaan menettänyt merkitystään. Sen 1930-luvulla hankitut höyryturpiinit, joista edellä jo kerroimme, ovat edelleen hyvässä kunnossa ja — milloin sähkövoimasta ilmenee pulaa — myös käytössä. Muutosta on tapahtunut vain sikäli, että höyrynjakoasema on siirtynyt tästä konehallista uudelle puolelle.

Sen sijaan rakennuksen toinen pää eli korkeampi osa on viime vuosien aikana läpikäynyt perusteellisen muutoksen. Rakennusta korotettiin jonkin verran ja sisäpuolelle rakennettiin uusia tasoja sekä väliseiniä. Tämä osa käsittää täysin modernisoidun sähkönjakoaseman, jota tekisi mieli verrata koko tehtaan aivoihin. Tietenkin vertaus on ontuva, mutta tuollaiselta mielikuvalta emme voi välttyä. Lähes kaikki tehtaan tarvitsema sähkövoima tulee ja menee ulos tämän aseman kautta. Laitteet ovat senmukaiset ja lukematomat mittarit ja säätäjät, kytkimet ja muut salaperäisen näköiset laitteet kontrolloivat ja säätelevät tätä elintärkeätä toimintaa.

Sähkönjakoaseman uudistustöistä mainittakoon, että 20 kV:n asema on kokonaan uusittu ja 3 kV:n asema perusteellisesti korjattu. Päähuomio kiintyy



Voikan sähkönjakoaseman
20 kV:n asema

kuitenkin sähkönjakoaseman ohjaamoon eli päävalvomoon, mitä nimitystä nykyisin mieluummin käytetään, kuten oppaamme käyttöinsinööri Krister Sandell meille kertoi. Valvomon kolmella seinällä kiertävät kojetaulut ja lisäksi huoneessa on kaksi ohjauspulpettia. Päivystäjänä parhaillaan ollut Viljam Salojärvi, joka on palvellut yhtiötä jo 47 vuotta, mainitsi, että 31 vuotta sitten hänen tullessaan nykyiseen virkaansa tässä ohjaamossa oli ainoastaan neljä taulukenttää ja nyt niitä on 28. Monet muutokset läpikäytyään ohjaamosta on tullut hieno päävalvomo, joka varmaan edustaa tämän vaativan teknillisen alan viimeisintä 'muotia'.

Salojärvellä on monta ammattinimitystä. Hän on voimalaitoksen päivystäjä, mutta häntä mainitaan myös 'ykköseksi' ja 'taulumieheksi'. Ja silloin kun vanhat höyryturpiinit käyvät, hän on myös niiden hoitaja. Päävalvomosta on yhtenäisen lasiseinän kautta esteetön näköala konesaliin, joten koneet ovat siinä hänen edessään myös suoranaisen silmälläpidon alaisina. Päävalvomossa höyry- ja sähköpuoli lyövät melkeinpä kirjaimellisesti kättä toisilleen. Niinpä uuden turbogeneraattorin tahdistus- ja tehonsäätö suoritetaan täältä käsin. Siinä tarvitaan läheistä yhteistyötä uuden puolen turpiininhoitajan kanssa. Yhteyttä pidetään puhelimitse ja mittareita ja säätäjiä tarkkailemalla. Ja taidetaampa siinä olla ajatuksenlukijoitakin, sellaiseksi tämä tarkkuutta vaativa

ammatti miehet ajan mittaan kehittää. Kuten turpiininhoitaja Palmu myös päivystäjä Salojärvi puhui kiittelevästi uudesta turbogeneraattorista. Sen avulla välttyään höyrypuolella äkillisiltä höyrynpaineen vaihteluilta ja toisaalta se vaikuttaa tasoittavasti kuormitukseen sähköpuolella.

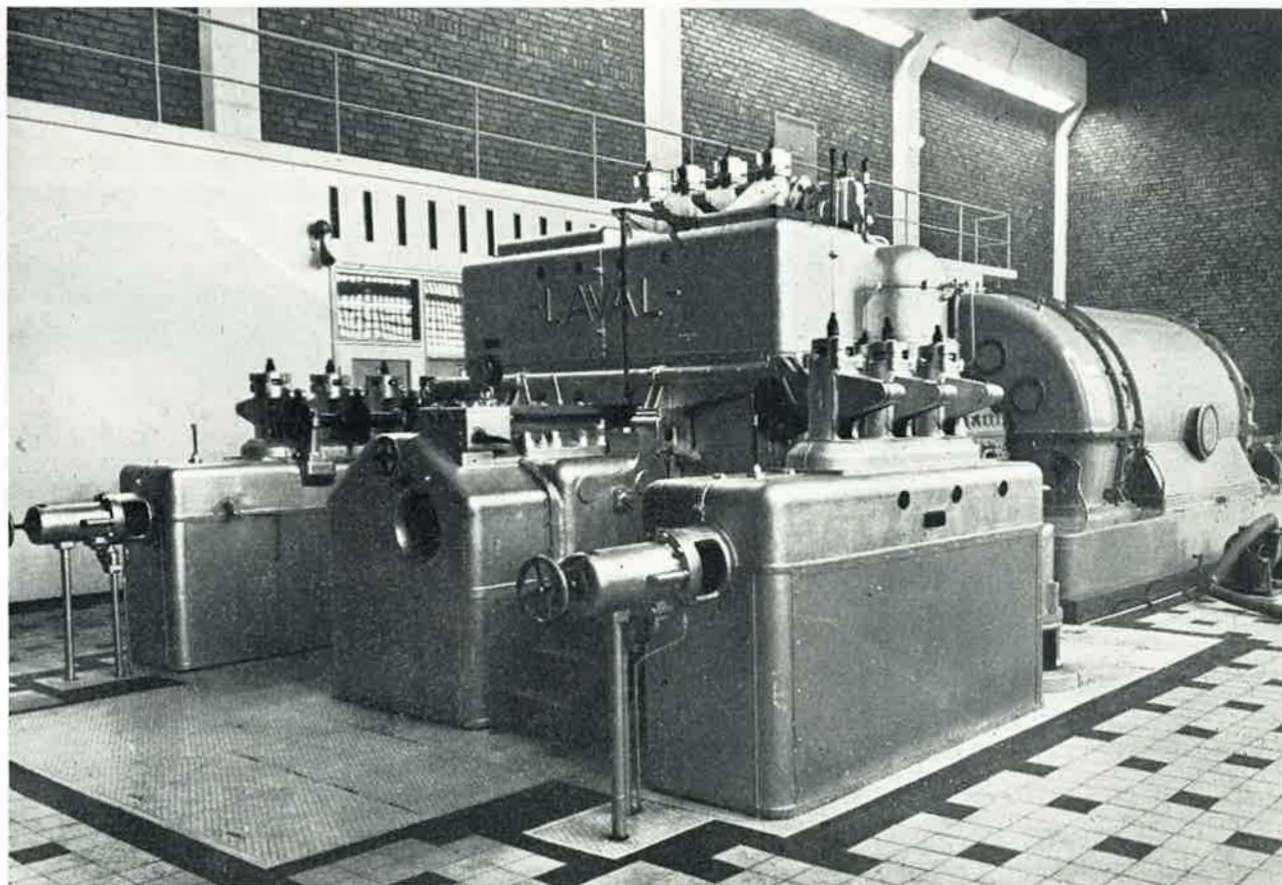
Kymintehtaan uusi höryturpiini

Kymintehtaalalle hankittu Laval'in 20.700 kVA:n turbogeneraattori sijaitsee höyrynjakoaseman yhteydessä ja tilat sitä varten rakennettiin Kymin selluloosatehdasta laajennettaessa. Päättöpäin ei osaisi päätelläkään, että tämä rakennus, joka ainakin julkisivunsa puolesta muistuttaa enemmän konttorirakennusta, kätkeysi sisäänsä 15 MW kehittävän höryturpiinin. Tämä on sellainen luku, että se vastaa suunnilleen Keltin vesivoimalaitoksen tehoa, kuten ylimestari Valto Lahtinen meille kertoi. Turpiinisali ei ole niin suuri kuin Voikkaalla, mutta koska kone käsittää ainoastaan vastapaineosan ja siihen liit-

tyvän generaattorin, on se myös Voikan konetta huomattavasti lyhyempi. Koneen ominaisuuksia kuvaava nimikin on sen verran lyhyempi, että sen voi panna kirjoitettuun asuun. Se kuuluu: vastapaine-välilotto-turbogeneraattori. Turpiiniin voidaan ajaa höyryä sekä 65 atyn että 25 atyn paineella. Välioton kautta saadaan höyry 3,5 atyn paineella, jollaisena selluloosatehdas sen tarvitsee. Turpiinin läpi kuljettuaan tulee vastapainehöyry ulos 1,5 atyn paineella ja tämän höyryn käyttää paperitehdas.

Ohjaamo on sijoitettu erittäin edullisesti salin toiselle pitkälle sivulle ja erotettu lasiseinällä. Lisäksi tähän rakennukseen on sijoitettu sähkönjakolaitteet ja kytkinhalli. Kuten jo mainitsimme, höyrynjakoasema sijaitsee samassa rakennuksessa. Höyrykeskus toimii vain höyryn antajana ja tämän höyryvoimaseaman koneissa ja laitteissa höyry säädetään tehtaiden käyttöön soveltuvaksi, mutta samalla sillä kehitetään tuotantokoneiston tarpeisiin tervetullutta käyttövoimaa.

Laval'in toimittama
Kymintehtaan höyryvoima-aseman
vastapaineturbogeneraattori



Metsästä sahalle kuoripäällisinä



Uittomenetelmien kehittyminen ja höyrykoneen ottaminen voimanlähteeksi merkitsivät aikanaan maamme sahateollisuuden vaiheissa käännteentekevää parannusta. Alkoi höyrysahojen aikakausi ja sahateollisuudesta tuli maamme uudenajan puunjalostusteollisuuden uranaukaisija.

Höyrysaha suuren joen suussa meren rannalla ja hyvän sataman äärellä, suuri tukkivarasto talvi-

sahausta varten sahan liepeillä, kas siinä muutamalla sanalla luonnehdittuna tyypillinen höyrysahojen edustaja. Hallakin on ollut juuri tuollainen. Puhumme asiasta kuitenkin menneessä muodossa, sillä tuollainen klassillinen vientisaha on alkanut saada viime aikoina uusia piirteitä. Höyrysahasta on tullut sähkön voimalla käyvä ja uiton rinnalla on otettu käyttöön muita tukkien kuljetusmuotoja.

Tällä kertaa on aihetta puhua erityisesti tukkien kuljetuksesta ja myös kuorinnasta. Hallan saaren yhdistäminen mantereeseen rautatie- ja maantiesillalla lopetti saaren eristyisyyden. Rautatie vedettiin sahan tukkialtaan viereen ja Hallaan alettiin tuoda tukkeja junalla pitkien matkojen takaa ja sellaisilta seuduilta, joista ei ole uittomahdollisuuksia. Autot saivat puolestaan tehtäväkseen huolehtia lähi-



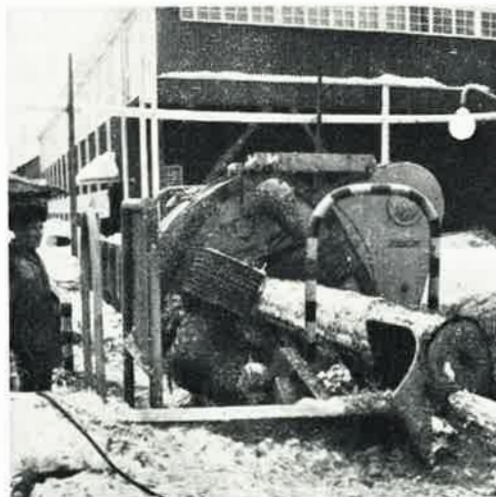
Vahva diesel-kuorma-auto on kuljettanut tukit Hallaan suoraan lumisesta metsästä

Kaukaa tullut tukkikuorma puretaan tukkien purkauslavalle



Purkauslavalta tukit joutuvat tuota pikaa kuljettimelle, joka vie ne melkein katkeamattomana jonona kuorimakoneeseen

Kuorimakoneen syöttöpyörät ovat napanneet tukin sisäänsä, jossa joustavat puun muotoa myötäilevät terät iroittavat kuoren



seudulta hankittujen tukkien kuljettuksesta.

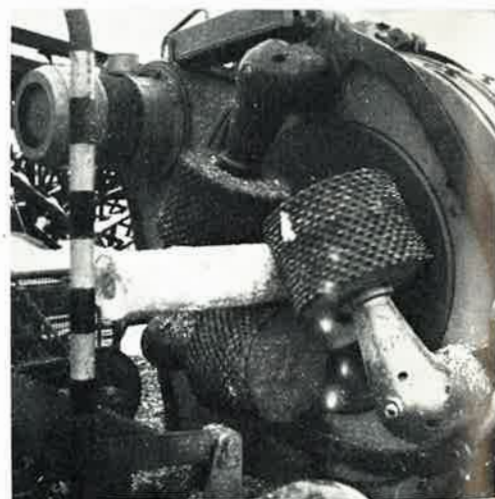
Kuluvan talven aikana on aikaisempi käytäntö muuttunut sikäli, että nyttemmin tukit tuodaan kuorimattomina ja kuorinta tapahtuu kuorimakoneella sahan tukkialtaan äärellä. Myös autokuljetus on voittanut entistä enemmän alaa. Voimakkaat diesel-autot tuovat tukkeja aina Pohjois-Karjalasta Tohmajärveltä saakka. Matkaa kertyy jopa 350 km, mutta silti autokuljetus on näinkin kaukaa määrätyissä olosuhteissa osoittautunut edulli-

simmaksi. Tämä johtuu ratkaisevasti kahdesta tärkeästä tekijästä. Ensinnäkin rautatie Pohjois-Karjalasta Kotkaan mutkittelee ja kilometrejä kertyy luvattoman paljon. Toiseksi välilastaukset jäävät kokonaan pois, koska kuorma-autot ottavat lastinsa suoraan metsästä autoteiden varsilta. Kuormassa on 60—80 tukkia niiden koosta riippuen, joten huonoilla vehkeillä ei tällaista kuormaa liikutella. Ja pitää siinä miehenkin olla autonsa väärtti.

Uusi järjestelmä on vaatinut jon-

kin verran muutoksia tukkialtaan äärellä. Raiteet on siirretty hieman etäämmälle ja niiden sekä altaan väliin on rakennettu pitkä purkauslava. Sille suoritetaan tukkien purkaminen sekä rautatievaunuista että kuorma-autoista. Vaunujen samoin kuin autojen tulo järjestetään siten, että purkaminen voidaan suorittaa suoraan purkauslavan päälle. Öiseen aikaan lava saattaa kuitenkin täyttyä ja pitkänmatkan autot, jotka saapuvat Hallaan tavallisimmin aamuöisin, purkavat kuorman sa lavan vieressä olevalle varastokentälle. Päivän mittaan "Kuormajussi" siirtää tukit purkauslavalle. Kuormajussi on ketterä ja voimakas traktorin kaltainen trucki, jonka

Kuorimakoneen vastakkaiselta puolelta, joka on samannäköinen kuin syöttöpuolikin, tukki tulee ulos kuorittuna



nostolaite on vahvojen leukaperien tapainen. Se haukkaa tukkikasasta monta puuta kerrallaan ja hellittää otteensa purkauslavan luo saavuttuaan.

Lavalta tukit vieritetään kuljettimelle, joka vie ne melkein katkeamattomana jonona kuorimakoneeseen. Tämä "Cambio 66" kuori-



"Kuormajussi"

on nimensä veroinen
ja siirtelee vaivatta tukkeja
leukaperissään kentältä
purkauslavalle

Kuorimakoneesta päästyään
tukki kierähtää
viättävää laskutelinettä myöten
tukkialtaaseen

joustavat ja mukailevat puun muotoa. Täten kone ei suinkaan 'sorvaa' puuta, vaan ainoastaan irrottaa siitä kuoren. Tultuaan ulos Cambiosta kuorittu puu kellahtaa viättävää laskutelinettä myöten altaaseen, jossa vinosti pyörivä piikkirulla saatuaan tukin lähettyvilleen kiidättää sen nopeata vauhtia sahan tukkikuljetinta kohti. Kuoret putoavat koneen alla kulkevalle kuljettimelle ja siirretään kattila-huoneeseen poltettavaksi.

Kuorimakone asennettiin paikoilleen viime joulukuussa ja tämän vuoden alusta se on ollut vakinaisessa käytössä. Päivässä se ennättää kuoria keskimäärin 2.000 tukkia. Onpa useasti päästy parempaan tulokseen. Tämä on n. 75 pros. päivän sahaustarpeesta, joten vain pieni määrä joudutaan ottamaan uittokauden aikana varastoiduilta tukkikasoilta. Kuorintajälkeen on oltu täysin tyytyväisiä. Kone on myös toiminut häiriöttä, eikä se ole sanottavammin piitannut pakkasistakaan.

Hallaa ajetaan talven kuluessa myös kuusitukkeja. Ne varastoidaan nippuina mereen entisen selluloosa-tehtaan ja Aholansaaren väliseen sulaan salmeen. Ensi syksynä niput uitetaan sahan edustalle, tukit nostetaan tukkikuljettimella ylös, ajetaan kuorimakoneen kautta takaisin altaaseen ja joutuvat saman tien sahattavaksi.



Vast'ikään metsästä
kuoripäällisinä tulleet tukit
on kuorittu ja ovat pyörivän
piikkirullan auttamina matkalla
kohti sahan tukkikuljetinta

makone on tyyppinsä suurin edustaja ja suunniteltu nimenomaan tukkien kuorimista varten. Vahvat syöttöpyörät ottavat tukin väliinsä ja vievät sen koneeseen, jossa viisi pyörivää terää kuorivat tukin. Koneen toisella puolella on myös kolme pyörivää rullaa, jotka työntävät tukin ulos. Syöttöpyörät ja terät



Työturvallisuus ja mestarit

Työturvallisuustoiminnalla on yhtiömme piirissä vakaa sija ja vakiintuneet työmuodot. Lisäksi järjestetään erityisiä valistus- ja koulutustilaisuuksia, kuten viime marraskuussa pidetyt työturvallisuuspäivät, joista kerroimme joulukuun numerossa. Ja uusi vuosi alkoi jälleen samanlaisissa merkeissä, sillä tammikuun 12—16 päivinä kokoontuivat Kuusankosken tehtaiden mestarit ja työnjohtajat koulutustilaisuuksiin, joiden aiheena oli "Työnjohtajan asema ja

tyiskohdat tullaankin määrittelemään järjestysohjeissa, joita parhaillaan laaditaan. Ennen niiden valmistumista käytetään edelleen vanhoja järjestysohjeita.

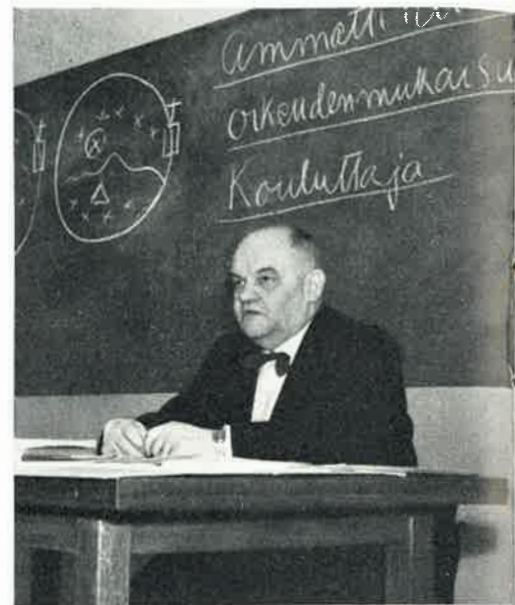
Puhuja korosti työnjohdon mieleen erityisesti sitä lain kohtaa, jossa sanotaan: "Työtä, josta saatetaan aiheutua erityistä tapaturman tai sairastumisen vaaraa taikka palonvaaraa, ei tilapäisestikään saa suorittaa muu kuin huolellinen ja siihen pätevä henkilö tai tällaisen henkilön välittömän valvonnan



tehtävät tapaturmantorjuntatyössä". Esitelmöitsijänä oli dipl.ins. Einar Carlborg Teollisuus-Tapaturmasta. Osanottajat oli jaettu 10:een ryhmään, joissa yhteensä oli 213 mestaria ja työnjohtajaa.

Valaisevassa ja lukuisia käytännön esimerkkejä sisältävässä esitelmässään ins. Carlborg kosketteli tärkeimmiltä kohdiltaan tämän vuoden alussa voimaan astunutta uutta työturvallisuuslakia. Tässä laissa vältetään ehdottoman täsmällisiä määräyksiä ja käytetään sen sijaan sellaisia sanontoja kuin "mitä kohdulla voidaan vaatia", "tarkoituksenmukainen" ja "mikäli olosuhteet sallivat". Tarkemmin yksi-

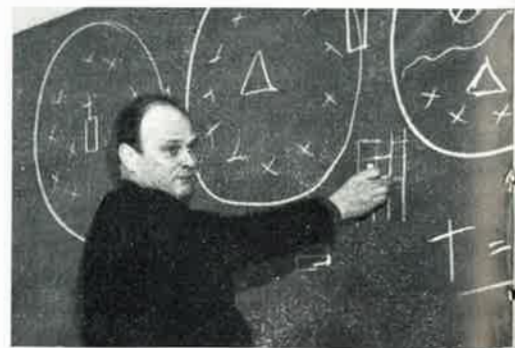
alaisena muu työntekijä". Mitä varoituksiin ja suojeluohjeisiin tulee, pitäisi niiden aina olla sellaisia, että niiden noudattamista voidaan valvoa. Toisaalta uusi laki velvoittaa myös työntekijää huolehtimaan omalta osaltaan työturvallisuuslain ja järjestysohjeiden noudattamisesta. Hyvään tulokseen pääsemisen edellyttää läheistä yhteistyötä työnjohdon ja työntekijöiden välillä. Tavallaan tässä lainlaatija on sinetöinyt sen käytännön, mitä useissa teollisuuslaitoksissa on pitkään aikaa menestyksellisesti harjoitettu. Esimerkiksi Kuusankosken tehtailla ovat työturvallisuustoimikunnat työskennelleet jo vuodesta 1928



Koulutustilaisuuksien luennoitsija dipl.ins. Einar Carlborg

Vakavasta asiasta on kysymys ja vakavat ovat ilmeetkin Vasemmalla Kymintehtaan mestareita Koskelassa ja oikealla Voikan mestareita Yrjönojoalla

Lastausmestari Ensio Väisänen Kymin selluloosavarastolta selvittelee omia kokemuksiaan turvallisuustyöstä



lähtien ja ne on todettu, kuten tunnettua, sekä työnjohdon että työntekijöiden kannalta tulokselliseksi.

Tapaturma ei aiheuta onnettomuutta ja vahinkoa vain sen uhriksi joutuneelle, vaan se saattaa johtaa työpaikalla moniin muihin haitallisiin seurauksiin. Kone täy-

tyy pysäyttää ja pahimmassa tapauksessa käytön häiriytyminen voi ulottua laajallekin. Ja jos tapaturman uhriksi on joutunut tärkeä ammattimies, saattaa tuottaa vaikeuksia uuden miehen löytäminen hänen paikalleen.

Esitelmöitsijä korosti sitä seikkaa, että jokainen tapaturma olisi tutkittava onnettomuuspaikalla. Tämä tehtävä kuuluu ennen kaikkea työnjohdolle. Tällöin ei olisi rajoituttava selvittämään asiaa ahtaasta näkökulmasta, vaan olisi otettava huomioon kaikki mahdolliset ympäristötekijät. Työnjohtajan olisi ky-

toiminnan säilyttämä. Ennen kaikkea hänen itsensä tulee esiintyä esimerkkinä muille. Jos vaadimme, että henkilökohtaisia suojavälineitä on käytettävä, ei työnjohtaja missään tapauksessa saa lyödä laimin omalta kohdaltaan tätä vaatimusta joutuessaan lähelle vaarallista työkohdetta. Suojalaitteiden ja turvallisten työmenetelmien valvonta kuuluu luonnollisesti työnjohdolle. Henkilökohtaisten suojavälineiden hankinnoissa on pidettävä huolta siitä, että saadaan sellaisia, jotka todella soveltuvat käyttöön. Suojavälineet on aika ajoin tarkastettava

miten hän tässä tärkeässä koulutustehtävässään onnistuu. Joka tapauksessa käytäntö on opettanut, että mitä enemmän ja huolellisemmin opastetaan, sitä parempiin tuloksiin työturvallisuustoiminnassa päästään.

Toisinaan työnjohtajan on syytä tehdä osastollaan tarkastuskierros yksinomaan työturvallisuusmielessä. Tällöin hänen tulisi menetellä siten kuin hän kävisi tarkastuksella vieraalla osastolla. Hän on omaan ympäristöönsä nähden tullut aivan sokeaksi, ja siksi hänen on ravislettava itsensä hereille ja katsel-



syttävä itseltään, onko hän todella neuvonut, opastanut ja ohjannut alaisiaan tarpeeksi työturvallisuusasioissa, vai onko tapahtunut laiminlyöntejä. Kenties työntekijä on ollut sairas, hermostunut, huolten painama tai jokin muu häiritsevä tekijä on ollut osasyllisenä onnettomuushetkellä. Tosiasia näet on, että harvoin tapaturma johtuu yhdestä ainoasta syystä. Mitä paremmin päästään selville kaikista osatekijöistä, sitä paremmin voidaan toimia oikeaan suuntaan työturvallisuutta edistettäessä.

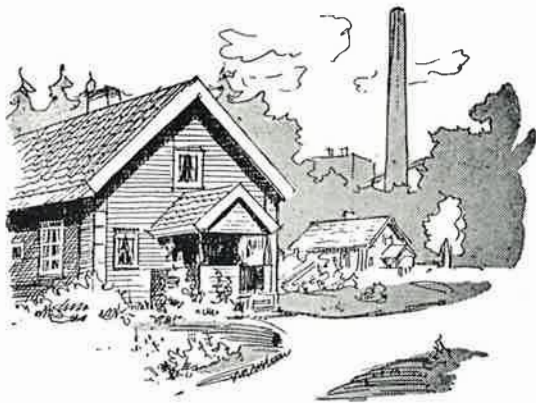
Työnjohtajan jokapäiväisen työn tulee olla aivan kuin turvallisuus-

ja opetettava myös työntekijöitä huolehtimaan niiden kunnosta.

Opettaminen onkin työnjohtajan tärkeimpiä tehtäviä työturvallisuustoiminnassa. Tämä ei ole suinkaan helppo tehtävä. Varsinkin vanhempien ammattimiesten neuvominen on arka asia. Kokeneelle ammattimiehelle ei ole kenties koskaan sattunut vahinkoa, ja sen tähden neuvominen turvallisuusasioissa saattaa tuntua hänestä loukkaavalta. Tilastot kuitenkin osoittavat, että tapaturma voi kohdata kokenutakin ja ammattinsa osaavaa työntekijää. Työnjohtajan henkilökohtaisista ominaisuuksista riippuu,

tava työympäristöään ikään kuin uusin silmin.

Insinööri Carlborgin esitelmä oli edennyt leppoisasti, huumorin höys-tämänä, ja välillä hän oli virittänyt mielenkiintoisen keskustelun. Kokemuksia vaihdettiin ja silloin tällöin joku kurssilainen joutui pitämään pienen esitelmänkin oman osastonsa työturvallisuuskysymyksistä nimenomaan työnjohtajan näkökulmasta katsottuna. Varmaankin jokainen mukana ollut sai miettimisen aihetta ja neuvoja, joita hän tulee soveltamaan jokapäiväisessä työssään työturvallisuuden edistämiseksi.



Tehtaalaiskoti

VIII

Leena — perheen 'rahaministeri'

Monet lukijoista ovat kenties ihmetelleet, ettei "Tehtaalaiskotimme" ole pitkään aikaan esittänyt lehtemme palstoilla. Kiirehdimme heti kertomaan, että hyvin Leenan ja Paavon pikku kodissa jaksetaan. Lehtemme palstatila ei ole vain viime aikoina antanut myöten 'jatkokertomuksellemme', ja niin ovat tehtaalaisperheemme kuulumiset saaneet odottaa vuoroaan.

Muistin verestämiseksi lienee paikallaan lyhyesti palauttaa mieliin tämä esimerkkiperheemme. Leena ja Paavo ovat nuoria ihmisiä, jotka ovat olleet muutaman vuoden naimisissa ja joilla on kotinsa ilona jo herttainen tytön tyllerökin. Paavo on töissä paperitehtaassa ja näin ollen kotielämän on ollut mukauduttava 3-vuorotyön rytmiin. Perhe asuu yhtiön asunnossa, tuollaisessa kahden perheen talossa, jollainen on tehdasseudulla varsin yleinen talotyyppi. Asunto käsittää tilavan keittiön ja vähän pienemmän kamarin, ja vaikka talo onkin jo vanhempaa perua, on siihen ajan mukana saatu eräitä tervetulleita mukavuuksia. Asunnon etuihin kuuluu myös avara pihamaa pikku puutarhoineen.

Kertomuksemme ei siis suinkaan herätä mielenkiintoa erikoisuudellaan. Päinvastoin se on jonka suhteessa kuvausta aivan tavallisesta 'tapauksesta'. Ja jokapäiväiseen elämänmenoon ovat kuuluneet ne

asiat ja tapahtumat, joista olemme kertoneet. Kuten muistanette, aiheet ovat olleet aivan arkipäiväisiä. On puhuttu uuden kodin kalustamisesta, siivouksesta, kotielämän sopeutumisesta vuorotyöhön, Paavon eväskontin sisällyksestä, kodin aterioista, joulun valmisteluista ja pyykinpesusta.

Mutta tarkkaavainen lukija on löytänyt tästä Leenan ja Paavon tarinasta myös punaisen langan. Päähenkilöksi on kohonnut Leena, nuori perheenemäntä. Kertomuksen edistyessä on tullut yhä korostetummin esille, että hän on halunnut oikein tosimitoissa omaksua itselleen tämän perheenemännän tehtävän. Hän ei näe sitä vain jonkinlaisena aviovaimolle kuuluvana välttämättömänä pahana, vaan vaativana ammattityönä, josta hän haluaa selviytyä mahdollisimman hyvin. Siitä on siis tullut hänen elämäntehtävänsä, jonka suorittamiseen hän on koko tahdostaan antautunut. Kummankin aviopuolison päämäärä on luoda kodistaan viihtyisä, heidän mielestään maailman paras paikka, joka on kuin vahva linnoitus keskellä maailman hälinää. He ovat sitä mieltä, että tämä onnistuu pienissä ja vaatimattomissa oloissakin. Ja he ovat myös tajunneet, että tässä pyrkimyksessä nousee tyvestä puuhun. Toisin sanoen, kun onnistuu ja menestyy aivan vähäpätöisiltä tuntuissa jokapäiväisissä asioissa, niin ne aivan

kuin huomaamatta muuttuvat arvokkaiksi ja elämälle sisältöä antaviksi saavutuksiksi.

Muistanette myös, miten olemme saaneet tietomme tämän perheen arkisesta elämästä, miten olemme päässeet kurkistamaan ikään kuin väliverhon taakse. Se on tapahtunut kolmannen henkilön, kertomuksen minän, välityksellä, joka ei suinkaan juoruten ja salaisuuksia paljastaen vaan luottamuksellisesti ja hyvää tarkoittaen on kertonut käynneistään Leenan ja Paavon kodissa sekä keskusteluistaan lähinnä Leenan kanssa. Hän on jo vanhemman puoleinen naisihminen, paljon elämää nähnyt ja kokenut ja juuri tämän samaisen tehdaskylän kasvatti. Hän on Leenan hyvä ystävä ja uskottu, esimerkkiperheemme hyvä hengetär, joten me voimme luottavaisin mielin kuunnella, mitä hänellä on sanottavaa.

Pistäytyessäni eräänä päivänä Leenaa tervehtimässä tapasin hänet istumassa keittiön pöydän ääressä totisen, melkein pä tärkeän näköisenä. Hän kirjoitteli siinä numeroita paperille ja pöydällä hänen edessään oli paperilappusia sekä piikittelineessä että irrallaan. Huomasin heti, että nuori rouva laskeskeli talousmenojaan, piti jonkinlaista talouskirjanpitoa. Pyytelin anteeksi tuloani näin sopimattomaan aikaan, mutta Leena ilostui ja kehoitti käymään sisään. Vakuutteli, että olin

tullut aivan parahiksi. Hänellä olisi yhtä ja toista tärkeätä kysyttävää.

Leena oli hiljattain lukenut perheenemännille tarkoitettua artikkelin, jossa esitettiin, miten kodin talous pidetään tasapainossa. Siinä joku viisas asiantuntija oli kirjoittanut, miten menojen tarkkailu on aina ja kaikissa oloissa hyödyksi, jotta suurella vaivalla hankitut varat eivät menisi hukkaan hyötyä tuottamatta. Hän korosti sitä, että menojen hallitseminen on usein huomattavampi tekijä taloudellisen hyvinvoinnin aikaansaamiseksi kuin tulojen lisääminen. Perheessä taloudelliset lait pitävät yhtä hyvin paikkansa kuin suurista asioista puheen ollen ja myös suunnitelmallisuus on välttämätöntä. Tämän takia perheenemännän, jonka kautta tavallisesti perheen pään hankkimat rahat suurelta osalta kulkevat, on oltava rahankäytössä taloudellinen. Hänen tulisi laatia taloussuunnitelma ja pitää talouskirjanpitoa. Varsinkin vasta-alkavan, nuoren perheenemännän, tulisi menetellä tällä tavoin.

Tällaisia viisauksia Leena minulle lateli, mutta tuli itse samalla yhä huolestuneemman näköiseksi. Kirjoitukseen syventyessään hän oli alkanut epäillä omia emännän kykyjään ja taloudenpitoaan. Se oli paljon vaatimattomampaa ja puutteellisempaa kuin mitä artikkelissa esitettiin. Siitä syystä hän oli nyt tässä ostoskuittiensa parissa ja koetti jälkikäteen tarkastella, oliko hänen hankinnoissaan tuollaisia luovattomia "vuotoja", joista kirjoittaja mainitsi. Ja hän loi huolestuneen katseensa minuun ja kysyi, mitä mieltä minä olin tästä perheenemännän kirjanpitovelvollisuudesta ja yleensä perheen rahatalouden hoidosta.

Sanoin hänelle suoraan, että olin vanhan ajan ihminen, jonka oli täytynyt tulla toimeen ilman kirjanpitoa. Koko sana kuulosti minusta

kovin vieraalta kodista puheen ollen. Minun kirjanpitoni oli ollut se, että markan nurkasta oli täytynyt pitää kiinni niin lujasti kuin suinkin. Sen avulla sitä oli selvitty vaikeistakin ajoista. Entiseen aikaan pidettiin vaatteet nukkavie-ruiksi, kuljettiin talvet tallukoissa ja syötiin yksinkertaista ruokaa. Ei siinä kirjanpitoa pidetty, mutta toimeen kyllä tultiin.

Mutta kun vähän aikaa mietiskelin Leenan kertomaa, tulin kyllä siihen tulokseen, että nykyajan perheenemäntä tarvitsee varmaan muitakin keinoja rahataloutensa hoitamiseen kuin yksinkertaisen ohjeeni. Asia on näet niin, esitelmöin Leenalle, että vaikka nykyisin rahaa on paljon runsaammin käytettävissä, on myös rahanreikiä paljon enemmän. Kehityksen mukana on tullut paljon sellaisia tarvikkeita ja tarpeita, joista ennen ei edes tiedetty mitään. Oikein päätä huimaa mainoksia lukiessa, mitä kaikkea on tarjolla ja miten houkuttelevina ne lähestyvät perheenemäntää. Tuntuu siltä kuin maanpäällinen paratiisi olisi perheenemännän ulottuvilla, mutta jos kaiken hankkisi mitä haluaisi, tarvittaisiin myös talurin kukkaroa. Olinkin sitä mieltä, että perheenemännän tehtävä on sekä helpottunut että myös vaikeutunut. Kodin luominen nykyajan vaatimuksia vastaavaksi ja samalla rahatalouden järkevä hoitaminen vaatii epäilemättä suunnitelmallisuutta ja ainakin jonkinlaista kirjanpitoa.

Leena alkoi esitellä minulle pöydällä levällään olevaa 'kirjanpitoaan', mutta johdatin keskustelun sitä ennen erääseen tärkeään periaatteelliseen puoleen. Kumpiko on perheen 'rahaministeri', mies vaiko vaimo? Siihen Leena ehätti toteamaan, että kyllä hänelle tässä perheessä tuo komea titteli kuuluu. Ei hän ole sitä itselleen anastanut, vaan se on yhteisestä sopimuksesta

ja jo yksistään käytännöllisyyden kannalta joutunut hänen harteilleen. Mutta — hän lisäsi naurussa suin — Paavo on joka tapauksessa tämän kodin 'pääministeri'!

Totesin, että tämä Leenan ja Paavon tapaus on kenties yleisin, käytännöllisin ja mielestäni myös ihanneratkaisu. Se perustuu keskinäiseen sopimukseen ja molempinpuoliseen luottamukseen, mikä onkin perheen raha-asoiden hoidon kannalta välttämätöntä. Paljon riippuu myös perheenemännän luontaisista ominaisuuksista ja hankitusta ammattitaidosta. Halusin käyttää juuri tuota sanaa, koska se varsinkin Leenasta puheen ollen on varsin paikallaan. Tarvitaan ainoastaan käytännöllistä järkeä ja kokemusta siitä, mitä ja millaista ostaa. Hupenevatko rahat olemattomiin kohta tilipäivän jälkeen ja jäljelle jää tuskallinen uuden tilin odotus, vai riittävätkö rahat seuraavaan tiliin ja kenties jää vielä vähän vastaisen varallekin.

Pitkän elämäni varrella olen nähnyt monenlaisia tapauksia. Perheenemännällä ei ole ollut riittävää taitoa hoitaa tätä vaikeata tehtäväänsä. Toisissa tapauksissa taas mies on itsevaltiaasti määrännyt raha-asioista ja ollut mielestään täysin oikeassa, koska markat ovat hänen ansaitsemiaanakin. Vaimon on täytynyt joka päivä pyytää ja vaimon ja happamin ilmein mies on kukkaronsa nyöriä hellittänyt. Ja mitä tästä kaikesta seuraa, sehän on selvääkin selvempää: alituista riitaa, huonoa tuulta, huokailuja ja kyyneleitä. Ja silloin on rakkauskkin joutunut lujille ja useimmiten se on katsonut parhaaksi lentää ikkunasta ulos.

Nyt me olimme todella päässeet asiaan sisälle ja seuraavalla kerralla kerron, millaisiin tuloksiin me tulimme Leenan rahaministerin tehtävää pohtiessamme ja talouskirjanpitoa selvitellessämme.

Kerhon emäntä Aino Huttunen
on tyytyväinen uusiin
jäähdytyskaappeihin

Tehtaan Kerho



Kymintehtaan tuotantolaitosten laajentaminen ja uudet tiejärjestelyt ovat koituneet kohtalokkaiksi monille vanhoille rakennuksille. Niinpä entinen pääkonttori — sittemmin Vanhalaksi kutsuttu —, kauppatalo ja klubirakennus ovat jo siirtyneet historiaan. Sen sijaan tähän ryhmään läheisesti liittynyt neljäs rakennus, jossa Tehtaan Kerho sijaitsee, on onnistuneesti välttänyt purkutuomion. Vaikka talo onkin aivan tehtaiden liepeillä, ei se ole ollut laajennusten tiellä. Ja kun sen nurkan kautta kiertänyt maantiekin samoin kuin tehdasalueen aita muuttuivat ylemmäksi, tämä talo on jäänyt aivan kuin rauhoitettuun kulmaukseen, jota yhdeltä sivulta koristaa kaisla puistikkoakin.

Tässä alun perin kansakouluksi rakennetussa talossa on sijainnut huoltokonttori, palkkakeskus ja työnhakutoimisto, sittemmin Ker-

holan nimellä tunnettu ruokala ja myös Kymintehtaan Mestarikerhol- la siinä on ollut tyyssijansa. V. 1953 Kerhola muutettiin yksin- omaan tehdasruokalaksi ja sille annettiin uusi nimi Tehtaan Kerho. Nyttemmin mestarikerhon siirryt- tyä uuteen huoneistonsa entiseen Kuusankosken työväentaloon on Tehtaan Kerho saanut koko raken- nuksen haltuunsa. Samalla on suo- ritettu perusteellinen sisäkorjaus ja järjestelty tiloja nimenomaan tehdasruokalan tarpeita vastaaviksi.

Uusitussa Tehtaan Kerhossa on kaksi ruokailuhuonetta, toinen miehiä ja toinen naisia varten sekä tämän lisäksi erillinen miesten kahvibaari. Vanha puoli toimii miesten ruokalana. Ruokasalia sa- moin kuin eteistä on voitu laajen- taa. Naisten ruokasali, jossa tar- joillaan myös kahvia, sijaitsee en- tisessä mestarikerhon huoneistossa. Väliseiniä on otettu pois ja ruoka- salista on saatu avara ja viihtyisä. Myös kalusto on kokonaisuudessaan uusittu. Mestarikerhon ruokailu- huoneena ollut suurehko kulma- huone on järjestetty miesten kah- vibaariksi. Keittiö sijaitsee enti- sessä paikassa rakennuksen kes- kellä. Sitäkin on uusittu, mm. on



hankittu riittävän väljät jäähdy- tyskaapit.

Tarjoilu perustuu itsepalvelujär- jestelmään. Ruokalista tarjoaa run- saasti valintamahdollisuuksia. Niin- pä Tehtaan Kerholla tutustumis- käynnillä ollessamme saatoimme to- deta, että ruokalista sisälsi peruna- keittoa, lihapullia, palapaistia, nak- kipannua, kaura-, manna- ja mar- japuuroa, hedelmäkeittoa sekä tie- tenkin kahvia ja virvokkeita. Hin- nat ovat varsin kohtuulliset, joten pienellä rahallakin tässä ravinto- lassa saa vatsansa täyteen.

Kuten edellä mainitsimme, on Tehtaan Kerho tarkoitettu yksin- cmaam Kymintehtaan tehdasalueel- la työskentelevien tehdasruokalaksi, jossa määrättyinä ruoka-aikoina saa syödä niin ruokalan antimia kuin omia eväitäänkin. Aukiolo- ajat ovat seuraavat: arkisin (paitsi lauantaisin): klo 6.30—8.30, 11.00—13.45, 16.00—18.00, lauantaisin: klo 6.30—8.30, 12.00—15.00 ja sunnun- taisin klo 11.00—14.30.



Hyvántuulista emäntäväkeä
uusitussa keittiössä



Högforsin tehtaan konepajakoulu

XVI:n lukuvuoden päättäjäistilaisuus oli 20. 12. tehtaan seuratalossa. Tällöin sai 26 uutta ammattimiestä päästötodistuksensa.

Konepajakoulun oppilaskunnan torvisoittokunnan soitettua oppilas Pauli Räsänen johdolla muutamia kappaleita piti koulun rehtori, ins. Toivo Nissinen puheen kosketellen siinä mm. uutta ammattikoululakia, joka astui voimaan kuluvaan vuoden alusta. Puhuja mainitsi, että maassamme toimii tällä hetkellä 27 yksityisteollisuuden ylläpitämää ammattikoulua ja että metalliteollisuus tarvitsee vuosittain noin 30.000 uutta työntekijää, joista ainakin tärkeimpiin tehtäviin tarvittavat 5—7 tuhatta pitäisi kouluttaa ammattikouluissa. Lopuksi rehtori Nissinen selosti Högforsin tehtaan konepajakoulun toimintaa kuluneena lukuvuotena. Kun oppilas Pauli Räsänen oli soittanut trumpettisooloja rva Evi Hamströmin huolehtiessa säästyksestä, puhui oppilaskunnan puheenjohtaja Sakari Nurmi, joka kuului alussa mainittujen 26:n vasta valmistuneen ammattimiehen joukkoon. Hän mainitsi mm., että kouluun tullessamme olimme vielä liian nuoria täysin oivaltaaksemme mitä ammattitaito tulisi meille merkitsemään. Kuluneen neljän vuoden aikana on meille itse kullekin selvinnyt, mihin

ammattikasvatuksella todellisuudessa pyritään. Ammattipätevyyskirjamme tulee meille olemaan kultakin kalliimpi. Olemme saaneet tulevaa elämää varten vankan perustan jalkojemme alle. Puhuja esitti parhaat kiitokset tehtaan ja koulun johdolle sekä opettajakunnalle ja lopuksi hän kohdisti muutamia sanoja kouluun vielä jääville oppilaille ja toivotti koululle jatkuvaa menestystä oppilaittensa ammattitaidon kehittäjänä. Puheen päätyttyä ojennettiin koulunsa päättävän luokan puolesta muistolahjat rehtorille ja koko opettajakunnalle. Sen jälkeen oli ohjelmassa vapaaliiketoimistelua, jota koulun oppilaat esittivät voimistelun opettajansa Leo Savolaisen johdolla. Oppilaskunnan torvisoittokunnan esiinnyttyä uudelleen jaettiin palkinnot koulun urheilukilpailuista. Tämän jälkeen seurasi päästötodistusten ja ammattipätevyyskirjojen sekä stipendien jako IV:n luokan oppilaille. Sen suorittivat koulun johtokunnan puheenjohtaja, yli-insinööri E. Alander ja rehtori Nissinen. Päästötodistuksen saivat seuraavat 26 oppilasta: työkaluviilaaja Ari Moilanen, työkaluviilaaja Pentti Vettenranta, työkaluviilaaja Veikko Jousisto, malliviilaaja Kaarlo Herronen, työkalujyrsijä Harri Kurki, autoasentaja Pentti Ahonen, työkalujyrsijä Erkki Salonen, työkalupiirtäjä ja -viilaaja Olavi Heinonen, työkalupiirtäjä ja sorvaaja-jyrsijä Jorma Kääriäinen, huoltoasentaja Aulis Vihersaari, työkalupiirtäjä ja -jyrsijä Sakari Nurmi, sorvaaja Valto Henell, työkaluviilaaja Martti Keto,

työkaluhioja Valto Virta, sorvaaja Vilho Nikander, viilaaja-hitsaaja Aki Brusin, työkalusorvaaja Viljo Hippi, jyrsijä Reijo Rämö, valimoasentaja Teuvo Nikkinen, viilaaja Erkki Lastunen, jyrsijä Jaakko Tuuri, viilaaja Aulis Tuomola, trukiasentaja Arvi Taponen, malliviilaaja Unto Ojala, mallipuseppä Eero Kylmäkorpi ja viilaaja Raimo Heiniö. Samalla jaettiin stipendejä alempien luokkien oppilaille ja saivat niitä Aapo Hietanen, Arvo Ranta ja Pekka Saarela III:lta luokalta, Ilkka Perasto, Veikko Nauha ja Ilmari Kauppinen II:lta luokalta sekä Raimo Stigell I:lta luokalta.

Päättäjäispuheen piti yli-ins. Alander mainiten mm., että koulun oppilailta vaaditaan paljon ja sen vuoksi pitää oppilasaineksen olla hyvää. Ja niin on asian laita ollutkin, sillä kouluun pyrkineiden suuresta joukosta on ollut mahdollisuus valita parhaat. Yksityisillä ammattikouluilla on uuden ammattikoululain voimaan tultuakin oma tärkeä tehtävänsä, totesi puhuja lopuksi. Tehtaan torvisoittokunnan esiinnyttyä työnjohtaja A. Nygrenin johdolla tarjottiin läsnäolijoille kahvit, minkä jälkeen tutustuttiin oppilastöiden ja työnäytteiden näyttelyyn.

Uusia oppilaita pyrki kouluun tammikuun alussa alkaneelle 17:nelle lukuvuodelle ennätysmäärä eli kaikkiaan 457. Tällä kertaa oli hakijoita omalta paikkakunnaltakin enemmän kuin koskaan aikaisemmin, nimittäin Karkkilasta 29 ja kauppalan lähiympäristöstä 19. Kouluun voitiin ottaa 30 uutta oppilasta.

Eläkeläisten ensimmäinen
joulujuhla Koskelassa

Voikkaalla oli juhlapaikkana
entiseen tapaan seuratalo
(kuva alhaalla)

Eläkeläisten joulujuhlia

KUUSANKOSKEN TEHTAILLA

Jo perinteelliseksi muodostunutta kaunista tapaa noudattaen järjestettiin viime joulunkin edellä pikku-joulujuhlia yhtiöltä eläkettä nauttiville henkilölle. Kuusankosken tehtailta pidettiin juhlat sunnuntaina joulukuun 14 p:nä samanaikaisesti kahdessa paikassa, nimittäin Koskelassa ja Voikan seuratalossa. Vielä uututtaan hohtavaan viihtyisään Koskelaan oli eläkeläisillä nyt tilaisuus ensimmäisen kerran tutustua ja tämä 'ensi tapaaminen' muodostui heille varmasti varsin mieluiseksi. Yli puoli tuhatta istumapaikkaa oli varattu Koskelan juhla-asuiseen saliin katettujen kahvipöytien äärelle, ja ennen kuin ohjelman suoritus alkoi, ne olivat täyttyneet viimeistä sijaa myöten.

Kuusankosken Orkesterin soitettua maisteri Veikko Talven johdolla alkajaisiksi sikermän joululauluja piti sosiaalipäällikkö Ake Launikari tervehdyspuheen selostaen samalla Koskelan historiaa ja tämän joulujuhlan tarkoitusta. Hän kiitti eläkeläisvanhuksia uskollisesti suoritetusta päivätyöstä eikä unohtanut eläkeläisten leskiäkään. Lopuksi hän esitti juhlaväelle yhtiön johdon sekä jokaisen työssä olevan yhtiöläisperheeseen kuuluvan joulutervehdyksen. Erään ammattikoulun tyttöoppilaan laulesityksen jälkeen seurasi pastori E. J. Laureman puhe ja sen jälkeen esittivät ammattikoulun oppilaat kuvaelman "Tie seimelle", jonka oli ohjannut rva Katri Mäkelä. Väliajalla tarjottiin



kaikille läsnäolijoille kahvit herkullisten leivonnaisten kera. Ohjelman suoritusta jälleen jatkettaessa kuultiin ensin kuorolaulua, jota esitti Kuusankosken Mieslaulajat musiikinopettaja H. Koskensepän johdolla. Muusta ohjelmasta huolehtivat ammattikoulun oppilaat esittämällä rva Elsa Liimataisen ohjaaman tonttuleikin sekä lausuntaa ja näytelmän "Joulupukin silmälasit", jonka ohjaus oli rva Mäkelä. Myös yhteislaulu kuului kiinteästi juhlan ohjelmaan. Kotiin viemisiksi saivat eläkeläiset pois lähtiessään Suomen Punaisen Ristin upean joululehden "Joulutervehdys".

Lähes kaikki paikat olivat varatut Voikan seuratalon viihtyisäk-

si koristellussa salissa, kun eläkeläisten kauan kaivattu joulujuhla alkoi Kuusankosken Työväen Soittajien musiikkiesityksillä. Totisina kuunneltiin konttoripäällikkö Aunis K. Kantosen tervehdyspuhetta ja Voikan sekakuoron miellyttäviä lauluja, mutta jo nousi pieni hymynväre monen katselijan suupieleen, kun Voikan Naisvoimistelijoiden pirteät tonttutyöt esittivät leikkejään, ja samanlainen välke silmissä kuunneltiin kansakoulun tomerien pikkumiesten laulesityksiä. Pastori E. J. Laureman puhe vei ajatukset lähestyvään kristikunnan suurimpaan juhlaan ja hartain mielin yhdyttiin yhteislauluun "En etsi valtaa, loistoa", joka päättikin juhlan alkuosan. Kun





Pastori E. J. Laurema puhui
molemmissa juhlissa

oli torvimusiikin säestyksellä nautittu emäntien tarjoamat maukkaat juhlakahvit ja kuunneltu hra A. Vidgrenin muisteluja menneistä, laulettiin kaunis joululaulu "Kun maass' on hanki" ja siirryttiin seuraamaan Voikan kansakoululaisten esittämää näytelmää "Kultainen sydän", josta varmasti jäi mukana olleille miellyttäviä muistoja. Rva Stenholmin kiitettävä eläkeläisten puolesta yhtiön johtoa juhlan järjestämisestä päättyi tunnelmallinen tilaisuus yhteisesti laulettuun jouluvirteen "Enkeli taivaan". Myös Voikkaalla jaettiin eläkeläisille SPR:n joululehti "Joulutervehdys".



Hartaina kuunneltiin ohjelman
suoritusta ja osallistuttiin
yhteislauluun

Högforsin eläkeläisiä vilkkaassa
keskustelussa isännöitsijä
C. J. Cedercreutzin kanssa

HÖGFORSIN TEHTAALLA

Joulukuun 14 p:nä pidettiin eläkeläisten joulujuhla Högforsin tehtaallakin ja juhlapaikkana oli tälläkin kertaa tehtaan seuratalo, jonne eläkeläisiä ja heidän puolisoitaan oli saapunut yhteensä noin 180 henkeä. Ohjelma alkoi tehtaan orkesterin esityksillä, joita johti kapellimestari A. Nygren, minkä jälkeen sosiaalipäällikkö Erkki Mattsson toivotti juhlaväen tervetulleeksi. Lastentarhan lapset esiintyivät useaan otteeseen erilaisin ohjelmanumeroin ja mm. kuvaelma "Joulu saapuu" nähtiin heidän esittämäänsä. Muusta ohjelmasta mainittakoon rva Ulla Mattssonin ja nti





Anja Sjöholmin yksinlaulunumerot sekä pastori Pentti Huttusen tervehdys Pyhältä maalta. Joulupukikin vieraili tilaisuudessa jakaen karamellipussit kaikille eläkeläisille. Väliajalla tarjottiin kahvit. Juhla oli erittäin onnistunut.

Kohtaus "Prinsessa Ruususesta" Högforsin eläkeläisten joulujuhlissa

Puuron tarjoilu käynnissä Juantehtaan juhlassa

Naispuolista juhlaväkeä Högforsin seuratalossa



JUANTEHTAALLA

"Joulu, joulu tullut on, juhla armahainen". Tämän vanhan joululaulun sanat kaikuivat tehtaan seuratalossa joulukuun 14 päivänä vietetyssä vanhusten joulujuhlissa. Kun lähes salintäyteinen juhlayleisö oli asettunut paikoilleen, aloitti Juantehtaan torvisoittokunta joulujuhlan torvimusiikilla. Tervehdys-sanojen sekä yhteislaulun jälkeen esittivät lastentarhalaiset opettaja Anita Paldanin johdolla nokipoika-leikin. Harras joulutunnelma levittäytyi saliin jouluvirren alkusäkeistöjen ja sitä seuranneen lääninrovasti Erkki Pulkisen puheen aikana. Puheen päätyttyä veisattiin seisaalleen nousten jouluvirren vii-

meinen säkeistö. Välittömästi lastentarhalaisten esittämän joululeikin jälkeen olikin vuorossa puuro, minkä joulutontuiksi pukeutuneet rouvat ja neitokset tarjoilivat. Puuroa syödessä saapui sitten vieras kaukaa Korvatunturilta, itse joulupukki, tuoden lahjana vanhuksille SPR:n joululehden "Joulutervehdys", jonka nopsajalkaiset joulutontut jakoivat. Juankosken yhteiskoulun tiernapojat pyysivät lupaa saada laulaa ja sen he myös saivatkin. Vielä oli ohjelmassa Juankosken Mieskuoron laulua opettaja Eino Oksalan johdolla sekä kahvitarjoilu. Kun oli yhteisesti laulettu "Kun maass' on hanki", päättyi juhla soittokunnan esittämään loppumarssiin.

VERLAN TEHTAALLA

Verlassa vietettiin eläkeläisten joulujuhlaa Lucian päivänä joulukuun 13:ntena. Tehtaan paikallis-päällikkö, dipl.ins. Nils Lindblom toivotti vieraat tervetulleiksi ja palautti mieleen ne eläkeläiset, jotka vuoden aikana olivat saaneet iäisyyskutsun. Pastori Yrjö Sariola piti joulusaarnan, sosiaalipäällikkö Åke Launikari puhui eläkeläisille tuoden heille myös yhtiön tervehdyksen, ja pitkän aikaa Kiinassa lähetystyössä ollut rovasti Koskikallio kertoi kiinalaisten kristittyjen joulunvietosta. Verlan Mieskuoro ilahdutti eläkeläisiä laululaan opettaja Riitta Korhosen johdolla. Hän oli ohjannut myös kansantanshesityksen samoin kuin kou-

Verlan Mieskuoro laulaa opettaja Riitta Korhosen johdolla



Jouluvirttä veisataan
Verlan seuratalossa

lulasten tonttuleikin. Joululaulujen kajahdellessa ja kahvipöydän antimia nautittaessa ilta kului hartaan ja kodikkaan tunnelman vallitessa.

KISSAKOSKEN TEHTAALLA

Kissakosken eläkeläiset kokoontuivat joulujuhlaansa konttorirakennuksen vieraspuolelle joulukuun 12 p:nä. Paikallispuhlilikkö F. Blomqvist toivotti vieraat tervetulleiksi ja sosiaalipuhlilikkö Ake Launikari tervehti eläkeläisiä yhtiön puolesta. Tirehtööri Paavo Mynttinen johti yhteislaulua ja luki joulukertomuksen. Kissakosken koulun pitkäaikaisen opettajan, kunnallisneuvos Väinö Klemin ohjaamina koululap-



set esittivät omaa herttaista jouluehjelmaansa. Nautittiin kahvipöydän antimia, iloittiin kodikkaasta yhdessäolosta ja otettiinpa hetkeksi juhlallinen valokuvailmekin.

Kissakosken eläkeläisiä joulujuhlassaan

Nuoren kissakoskelaispolven edustajia, jotka esittivät vanhuksille jouluehjelmaa



HALLAN TEHTAALLA

Hallan eläkeläiset kokoontuivat omaan joulujuhlaansa jälleen Hallan seurataloon, kuten jo monta kertaa aikaisemminkin. Valmiiksi katetut pöydät odottivat seuratalon salissa, jonka jouluaiheinen koristelu viritti juhlatunnelman heti sisään astuttua. Ohjelman aloitti tiernapoikien — Kotkan Talouskoulun oppilaiden — reipas esiintyminen, minkä jälkeen vaaleakutrinen Lucia Sibeliuksen joululaulun kaikuessa syytti juhlahuoneen suurimmat kynttilät. Majuri Björn Weckmanin esitettyä eläkeläisille yhtiön joulutervehdyksen seurasi lasten suorittamaa ohjelmaa, nimittäin parin tontun veikeä lannevanne-esitys, koululaisten reippaita lauluja sekä Visan pikkupoikien voimistelua. Kauppalanjohdaja Veli Järvinen, joka kunnioitti juhlaa läsnäolollaan, kertoi mielenkiintoisia asioita kauppalan kehityksestä. Kun Toukolan naiskuoro oli hra Aimo Lehvén johdolla esittänyt joululauluja, saapui joulupukki lahjoineen ilahduttamaan juhlavieraita. Lopuksi pastori Lauri Komulainen esitti ajatuksia joulusta valon ja rauhan juhla. Emäntinä juhlassa hääräillivät Hallan toimeliaat martat.



Ansiomerkkien jako

Loppiaispyhänä vietettiin yhtiömme piirissä jälleen useita työnjuhlia, joissa viime vuoden kuluessa 25 yhtiöläisvuotta täyttäneille jaettiin hopeinen ansiomerkki. Sen sai 116 yhtiöläistä, mikä luku on varsin kunnioitettava ja jo yksistään tilastollisena tietona kertoo yhtiöläisperheellemme ominaisista pitkäaikaisista palvelussuhteista. Selostamme seuraavassa ansiomerkin jakotilaisuuksia eri paikkakunnilla.

Vuorineuvos K. E. Ekholm puhuu

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

Kuusankoskella pidettiin ansiomerkkien jakotilaisuus ensimmäistä kertaa Koskelassa, jonka avara sali oli koristettu Suomen lipuin, kukkasin, kynttilöin ja himmelein. Juhlaan oli kutsuttu 64 ansiomerkin saajaa, naimisissa olevat puolisoineen. Heistä oli Kymintehdasta 44 ja Voikkaalta 20. 25 vuotta palvelleista oli naisia 12 ja miehiä 52. Melkein kaikki ansiomerkin saajat olivat voineet noudattaa kutsua ja vieraat ryhmittäytyivät pöytiin osastoittain osastopäälliköittensä seurassa.

Juhlan aloitti Kuusankosken Orkesteri soittamalla Menuetti-osan Haydnin G-duuri sinfoniasta. Tämän jälkeen yhtiön toimitusjohtaja, vuorineuvos K. E. Ekholm piti 25-vuotisansiomerkkien saajille puheen mainiten mm. seuraavaa:

Perinteellisiksi vuotuisiksi juhlahetkiksi yhtiömme piirissä ovat muodostuneet eläkeläistemme joulujuhlat ja nämä ansiomerkkien jakotilaisuudet. Vaikka näihin juhliin kokoontuvat eri ikäpolvet — joulujuhliin jo työpäivänsä tehneet eläkeläisvanhuksemme ja näihin työnjuhlisiin taas täysin voimin työpäivänsä suorittava keskipolvi — niin silti nämä juhlat ovat läheistä sukua toisilleen. Menneet yhtiöläisvuodet ovat kummassakin tapauksessa aivan kuin henkisenä yhdistäjänä. Yhtiömme piirissä suoritettu päivästä toiseen tapahtunut arkinen aherrus on samalla kasvattanut ikään kuin henkistä pääomaa, jonka me tunnemme läheisenä yhteenkuuluvaisuutena.

Vietämme nyt loppiaisjuhlaamme ensimmäistä kertaa tässä äskettäin valmistuneessa Koskelassa. Tätä rakennusta suunniteltaessa on nimenomaan pyritty siihen, että saisimme myös arvokkaan ja miellyttävän juhlapaikan omia yhtiöläisjuhliamme varten. Ja



Vuorineuvoksetar Clara Ekholm kiinnittää ansiomerkin Antti Lukan rintapieleen

vaikka rakennus on uusi, niin se liittyy läheisesti tehtaittemme menneisyyteen. Se on saanut nimensäkin vanhan Koskelan mukaan, tämän paikan läheisyydessä sijainneesta ja jo varhain yhtiön omistukseen joutuneesta maalaisalosta. Nimensä mukaisesti Koskela sijaitsee aivan kosken partaalla, sen kosken äärellä, joka on ollut edellytyksenä teollisuuden synnylle täällä Kuusankoskella. Voimme siten kokoonottaa yhtiöläisjuhliimme sananmukaisesti tehtaittemme syntysijoilla. Tämä paikka on nähnyt ja kokenut valtavan kehityksen viimeisen kahdeksan vuosikymmenen aikana. Kosken pauhu on vähitellen talttunut ja veden voima alistettu pyörittämään tehtaittemme koneita. Vaatimattomat ruukit ovat vuosikymmenien kuluessa käyneet läpi monta muodonmuutosta. Ne ovat vähitellen laajentuneet suuriksi tehtaiksi,

joista alkuperäiset piirteet ovat aikoja sitten jo tyystin hävinneet. Koskelasta avautuvan tehdasnäkymän edessä voimmekin varauksetta todeta, että aikaisempien yhtiöläispolvien ja myös meidän työllämme on ollut siunausta. Aherrus ja vaivannäkö ei ole mennyt hukkaan, vaan on varmaan ylittänyt rohkeimmatkin toiveet, joita tehtaiden perustajat, rakentajat ja alkuaikojen yhtiöläiset osasivat näiden tehtaiden varaan rakentaa.

Varmaan jokainen meistä tuntee mielihyvää ja oikeutettua ylpeyttä siitä, että kehitys täällä Kuusankoskella on mennyt tähän suuntaan. Mitä korkeammalle teollisuuden tasoa voidaan kohottaa, sitä paremmat edellytykset luodaan toimeentulolle ja kaikelle aineelliselle ja henkiselle kehitykselle. Sen sijaan tuotannon toiminnan syystä tai toisesta häiriintyessä jou-



Kuusankosken tehtailla ansiomerkin saaneita

dumme kipeästi kokemaan sen mukanaan tuomat haitat ja menetykset.

Minulla on se vakaumus, että yhtiöläisillämme on vakaa ja syvälinen käsitys työn todellisesta arvosta ja että kukin kohdaltaan pyrkii täyttämään parhaan kykynsä mukaan hänelle uskotun tehtävän. Meillä onkin tunnetusti ammattitaitoista ja velvollisuudentuntoista väkeä. Työntekoa häiritsevät rauhattomuudet ovat vieraita ilmiöitä. Ja ehkä kaikkein vakuuttavimpana osoituksena yhtiöläistemme uskollisesta suhtautumisesta tehtäviinsä on se seikka, jonka merkeissä olemme tänne kokoontuneet. Yhtiömme piirissä työsuhteet muodostuvat pitkäaikaisiksi ja varsin useissa tapauksissa koko ihmisiän pituisen työpäivän kestäviksi. Tämä, jos mikään, osoittaa kiintymystä työhön ja myös sitä luottamuksellista suhdetta, mikä vallitsee työntekijän ja työnantajan välillä. Numerot puhuvat tästä yhtiöllemme tunnusomaisesta ilmiöstä vakuuttavaa kieltä. 75-vuotisjuhlien jälkeisenä aikana on Kuusankosken tehtailla jaettu 46 kultamitalia ja 909 hopeamitalia tämänkertaiset ansiomerkin saajat mukaan luettuina.

Puhuja palautti mieleen ne yhtiöläiset, jotka viime vuoden aikana olivat saaneet 50-vuotistyyöpäivänään yhtiön kultaisen ansiomerkin. Näitä työntekijä-vaareja oli neljä, nimittäin sähköasen-

taja Edvard Ahola Kymin sähköosastolta, etumies Otto Mäkinen Kymin selluloosatehtaalta, vesivahti Kalle Palonen Voikan ulkotyöosastolta ja koneenhoitaja Arttur Nummelin Kymin paperitehtaalta.

Lopuksi puhuja esitti 25-vuotisansiomerkin saajille yhtiön ja omasta puolestaan parhaat kiitokset tähänastisesta uskollisesta ja ansiokkaasta palveluksesta yhtiössä ja toivoi, että hyvät ja luottamukselliset suhteet tulisivat jatkumaan ja entisestään lujittumaan.

Tämän jälkeen vuorineuvos Ekholm suoritti yhdessä puolisonsa vuorineuvoksetar Clara Ekholmin kanssa sekä sosiaalitarastaja Toini Iivanaisen ja sosiaalipäällikkö Veikko Salanderin avustamana merkkien jaon. Sen päätyttyä esiintyi Kuusankosken Mieslaulajat musiikinopettaja Heikki Koskensepän johdolla laulaen Faltinin "Elon taistelussa", Väinö Haapalaisen sävellyksen "Ilta" ja Sibeliuksen "Isänmaalle". Sitten seurasi kahvitarjoilu, jonka aikana Kuusankosken Orkesteri esiintyi toistamiseen. Juhlatilaisuus päättyi Maamme-lauluun.

25-vuotisansiomerkin saivat seuraavat yhtiöläiset:

Kymintehtaalta: Hugo Anttila, Frans Grönlund, Artur Lundin, Hilda Marttinen, Erik Mäenpää, Eemil Okka, Onni Pesu, Tyko Salminen, Matti

Siren, Eino Stöör, Väinö Turkki, Helmi Vihersalo ja Aati Viljakainen paperitehtaalta; Yrjö Aalto, Valde Ahvenainen, Väinö Heino, Reino Inkeröinen, Eino Lampila, Yrjö Lindqvist, Johannes Räcköläinen, Mikko Ryöppy, Antti Salo, Yrjö Sorsa ja Oiva Väärälä selluloosatehtaalta; Reino Lindholm klooritehtaalta; Martti Leivo ja Lars Strandberg korjauspajalta; Ilmari Kollanus, Toimi Laine, Sirkka Lilja, Sulo Pokki, Eino Rouhiainen ja Toivo Salo rakennusosastolta; Kauko Lindberg ja Pauli Mattila sähköosastolta; Tor Salin teknilliseltä osastolta; Maja Broström ja Torsten Söderström pääkonttorista; Elna Grönroos, Toini Heijala, Aino Mentula ja Hagar Vallin talousosastolta; Elsa Mäki maatalousosastolta ja Risto Kollanus rautatieltä.

Voikkaalta: Janch Krzyvacki, Vilho Laakkonen, Viljo Palonen, Olavi Takala ja Vieno Valtonen paperitehtaalta; Lydia Hasu, Eino Henttu, Oiva Paavola ja Mauno Tiihonen selluloosatehtaalta; Katri Lehto puuhiomosta; Lauri Halme, Kaarlo Kauppinen, Eetu Venell ja Paavo Vähänen karbiditehtaalta; Antti Lukka korjauspajalta; Jaakko Saarenpää rakennusosastolta; Pekka Linnankallio sähköosastolta; Elsa Skarin ulkotyöosastolta; Oiva Hasu talousosastolta ja Eero Hämäläinen varastolta.



Porttivahti Saima Elfving
saa ansiomerkkinsä



20:sta merkin saaneesta oli jakotilaisuudessa läsnä 18

HÖGFORSIN TEHDAS

Loppiaisena oli Högforsin tehtaan Virkamieskerholla juhlatilaisuus, missä jaettiin yhtiön ansiomerkki 25 vuotta palvelleille. Karkkilasta sai mitalin 19 työntekijää ja Lahden tehtaalta yksi.

Tehtaan orkesterin soittaman alkumarssin jälkeen puhui isännöitsijä C. J. Cedercreutz mitalin-saajille. Hän mainitsi aluksi, että yhtiön ansiomerkkin 25-vuotisesta palveluksesta on Högforsin tehtaalla vuodesta 1953 lähtien, jolloin niitä ensimmäisen kerran siellä jaettiin, saanut 298 henkilöä nyt jaettavat merkit mukaan luettuina. Kultaista ansiomerkkejä puolivuosisataisesta palveluksesta on saman ajan kuluessa jaettu kaikkiaan 21. Sen jälkeen puhuja jatkoi mm.:

Nämä pitkät palvelusajat ovat osoituksena hyvästä suhteesta, joka on vallinnut työntekijöiden ja työnantajan välillä. Kaunis kotiseutemme on varmasti myös omiaan pitämään kotona ne, jotka pienestä saakka ovat tottuneet elämään täällä. Ja lukuisat omakotitalot osoittavat nekin, että tänne halutaan jäädä ja täällä elää.

Tehtaan vuosien varrella kulkematie ei ole aina ollut tasaista myötämäkeä, vaan vaikeasti ohitettavia esteitä on joskus jouduttu kiertämään. Tehtaan vaikeudet ovat välittömästi vaikuttaneet paikkakunnan oloihin ja toimeentuloon, ja niin on kullakin ollut epäilemättä vaikeuksia kestettävänä. Kuitenkin on tähän saakka kuljettu taival varmaankin kokonaisuuteen kat-

soen muodostunut myönteiseksi. Olemme tälläkin hetkellä vaikean menekkipulman edessä, joka ikävä kyllä on pakottanut tehtaan supistamaan tuotantoaan ja lyhentämään työviikkoa. Pitkäaikaisesti palvelleille on työpaikka kuitenkin turvattu, vaikka heidänkään kohdallaan ei ole voitu välttää työajan lyhentämistä. Kaikki toivomme hartaasti parempia aikoja, jotta taas voisimme tuottaa hyödykkeitä täydessä laajuudessaan.

Hyvät ansiomerkkin saajat! Pitkän työpäivänne tuloksena jokainen teistä on alallaan omaksunut ammattinsa salaisuudet ja varmasti myöskin jakanut niitä nuoremmille työtovereilleen. On ilmeistä, että koko tehtaan toiminnalle kokeneen kantajoukon olemassaololla on mitä suurin merkitys.

Högforsin tehtaan ja omasta puolestani lausun teille parhaat kiitokset pitkäaikaisesta ja uskollisesta palveluksesta ja toivon hyvien ja luottamuksellisten suhteiden jatkuvasti lujittuvan.

Puheen päätyttyä seurasi ansiomerkkien ja kunniakirjojen jako. Mitaleita saivat käsinkaavaaja Auvo Astala, konttoristi Westa Björkman, puhdistaja Väinö Bäckström, vartija Saima Elfving, sorvaaja Erkki Eloranta, pakkaaja Kaarlo Koskinen, kirvesmies Toivo Lehtonen, keernantekijä Heikki Lindholm, prässäjä Yrjö Niemi, maatyömies Eino Nurmi, puhdistaja Hilja Palonen, asentaja Veikko Sundberg, keernantekijä Eino Takala, navettamies Tuomas Tuovinen, emalityöntekijä Kaarlo Vainio, malliviilaaja Albin Va-

lonen, työsuunnittelija Eino Vendelin, levyttävä Veikko Virta ja lämmittäjä Veikko Vuolas sekä viilaaja Sulo Lehtinen Lahdesta. Mitalit kiinnitti saajien rintapieleen rouva Eva Cedercreutz.

Tilaisuus, jossa ansiomerkkin saajien ja heidän puolisoittensa lisäksi olivat läsnä tehtaan johto sekä osastopäälliköt, päättyi kahvitarjoiluun, jonka aikana tehtaan orkesteri esiintyi.

HALLAN TEHTAAT

Ansiomerkkien jakotilaisuudessa Hallan kerholla oli kunniavieraiden lisäksi saapuvilla tehtaitten johtaja, majuri Björn Weckman puolisoineen sekä merkin saajien esimiehiä. Majuri Weckman kiitti pitkäaikaisesti palvelleita uskollisesta urastuksesta ja kohdisti kiitoksen sanoja erityisesti 50 vuotta palvelleelle Otto Keverille. Tämän jälkeen suoritettiin ansiomerkkien ja kunniakirjojen jako ja lopuksi seurasi kahvitarjoilu. Merkin saajien puolesta kiitti yhtiötä Otto Keveri.

Kultaisen ansiomerkkin sai kuten mainittu Otto Keveri sekä hopeisen ansiomerkkin Leo Andersson, Eelis Heijari, Helmi Hyytiäinen, Rikhard Koskivuolle, Oskar Lehtinen, Matti Lojander, Väinö Lukkari, Vilho Nikkinen, Urho Reiman, Erkki Tani, Paavo Toivonen ja Rauha Turkila.

Hallalaisia merkin saajia
Kultamitalimies Otto Keveri
istumassa keskellä



Verlassa oli merkin saajien joukossa 50 vuotta palvellut mestari Toivo Sahlberg (äärimmäisenä oikealla)



Juantehtaalainen kolmikko

VERLAN TEHDAS

Verlassa tapahtui ansiomerkkien jako tehtaan paikallispäällikön, dipl.ins. N. Lindblomin asunnossa. Merkin saajien joukossa oli myös 50 vuotta yhtiötä palvellut mestari Toivo Sahlberg, joka sai kultaisen ansiomerkkin samanaikaisesti kuin 25 vuotta palvelleiden Väinö Lautamatin, Väinö Mäntysen ja Laura Ukon rintapieleen kiinnitettiin hopeinen ansiomerkki. Ins. Lindblom kiitti pitkäaikaisesti palvelleita heidän uskollisesti suorittamastaan työstä yhtiön hyväksi. Ansiomerkit kiinnitti asianomaisten rintapieleen rva Märtha Lindblom.



JUANTEHDAS

Juantehtaalla pidetyssä juhlatilaisuudessa puhuivat ansiomerkkin saajille dipl.insinöörit E. Palmgren ja L. Timgren viimeksi mainitun suorittaessa merkkien jaon ja rva Annele Timgrenin kiinnittäessä merkin asianomaisten rintapieleen. Merkin saivat tällä kertaa Kalle Hakkarainen, Ilmari Koponen ja Urho Kuosmanen. Seuranneen kahvitarjoilun aikana opiskelija Kaj Chydenius soitti pianolla musiikkia neljältä eri vuosisadalta. Merkinsaajien kiitokset yhtiölle esitti Ilmari Koponen.

METSÄOSASTO

25-vuotisansiomerkkien jakotilaisuus Kuopiossa oli loppiaisenä hotelli Atlaksessa. Tilaisuuteen olivat merkin saajien lisäksi saapuneet heidän lähimmät esimiehensä. Ylimetsänhoitaja Rolf Arnkil lausui kunniavieraat ja muut läsnäolijat tervetulleiksi. Erikoisesti hän kohdisti kiitoksen ja tunnustuksen sanoja ansiomerkkien saajille heidän pitkäaikaisesta, uskollisesta työstään yhtiömme hyväksi. Puheen päätyttyä suoritettiin ylimetsänhoitaja rouva Martta Niskasen avustamana ansiomerkkien ja

omistuskirjojen jaon, minkä jälkeen nautittiin yhtiön tarjoamat kahvit. Merkin saivat seuraavat henkilöt: metsätyönjohtaja Arvi Weide ja metsätyömies Kalle Stranius Savon hoitoalueesta, metsätyönjohtaja Janne Martikainen Kuopion hoitoalueesta, etumies Aapeli Toivanen Juantehtaan hoitoalueesta sekä metsätyönjohtajat Veikko Willman ja Aatami Järveläinen Pohjois-Karjalan hoitoalueesta.

Keski-Suomen hoitoalueessa jakoi aluemetsänhoitaja G. Duncker rouva Kirsti Laitisen avustamana 11. 1. Äänekosken kauppalaissa järjestetyssä tilaisuudessa 25-vuotisansiomerkkin hoitoalueen palveluksessa oleville. Merkin saivat vanhempi työnjohtaja Kaarlo Varis, etumies Viljo Jäntti ja työmies Ville Hänninen.

Päijänteen hoitoalueessa suoritti aluemetsänhoitaja J. E. Niinikoski kotonaan 11. 1. järjestämässään kahvitilaisuudessa 25-vuotisansiomerkkien jaon. Kahdesta mitalinsaajasta oli läsnä talonmies Toivo Virtanen metsätyömies Veli Halttusen ollessa sairauten takia estetty saapumasta. Metsänhoitaja Niinikoski lausui kiitoksen sanoja pitkäaikaisesta yhtiön hyväksi tehdystä työstä, minkä jälkeen rouva Niinikoski kiinnitti mitalin Virtasen rintaan.

Pitkäaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT



Väinö Lahtinen



Aarne Aarnio



Aleksander Piilinen

VÄINÖ LAHTINEN

hitsaaja Kymin korjauspajalta tulee 24. 3. olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 11. 10. 1895 Valkealassa ja tuli heinäkuussa 1909 vajaan 15 vuoden ikäisenä työhön Kymin ulkotyöosastolle. Oltuaan välillä vähän aikaa valtion rautateiden konepajalla hän palasi v. 1918 takaisin yhtiöömme, sillä kertaa hitsaajaksi Kymin korjauspajalle, missä edelleenkin työskentelee. Lahtinen on ammat-

tinsa taitava mies ja hänen suhteensa työhön on ollut varsin kiinteä.

AARNE AARNIO

ylikirjuri Voikan paperitehtaalta tulee 1. 4. olleeksi niin ikään 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 3. 6. 1895 Valkealassa ja tullut 1. 4. 1914 kirjuriksi Voikan paperitehtaalte, missä onkin siitä lähtien työskennellyt toimien nykyisin ylikirjurina.

ALEKSANDER PIILINEN

puiden latoja Kymin puuhiomosta tulee 7. 3. olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 1. 5. 1901 litissä ja tullut 5. 9. 1916 työhön Kymin ulkotyöosastolle. Oltuaan muutamman vuoden ulkotyö- ja rakennusosastoilla hän siirtyi v. 1924 Kuusaan paperitehtaalte työskennellen siellä lyhytaikaisia siirtoja lukuun ottamatta vuoteen 1950, jolloin tuli Kymin puuhiomolle.

Merkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

VÄINÖ SARA-AHO

kirvesmies Kymin rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 5. 3. Hän on syntynyt Ähtärissä. Oltuaan työssä mm. Ahvenkosken voimalaitoksella ja Myllykoskella hän tuli yhtiömme palvelukseen tammikuussa 1938 Kymin rakennusosastolle työskennellen siellä edelleenkin.

URPO VÄGG

höyryvoima-aseman hoitaja Voikan sähköosastolta täyttää 60 vuotta 8. 3. Hän on syntynyt Kymissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1918 Voikan korjauspajalle, mistä v. 1923 siirtyi sähköasentajaksi. Voikan höyryvoimalaitoksen asennusaikana hän toimi asentajien tulkkina ja nimitettiin v. 1937 mainitun aseman hoitajaksi. Väggin vapaa-ajan harrastuksena on radioalan kaikissa muodoissa.

MARTTI ESKOLA

rotatiokoneen etumies Voikan paperitehtaalte täyttää 60 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt litissä ja tullut yhtiömme palvelukseen elokuussa 1920 Voikan paperitehtaalte.

VILJO SIMOLA

puutarhatyöntekijä maatalousosastolta täyttää 60 vuotta 12. 4. Hän on syntynyt litissä. Jo paikasena hän joutui itse hankkimaan elatuksensa ja tuli 1. 8. 1918 yhtiömme palvelukseen Kymin selluloosatehtaalte, mistä v. 1919 siirtyi Kymin paperitehtaalte ja sieltä seuraavana vuonna Kuusankosken selluloosatehtaalte. Oltuaan sen jälkeen vuosina 1927—30 Voikan rakennusosastolla hän tuli puutarhatöihin Keskuspuutarhaan. Vuonna 1941 hän siirtyi Kuusaan paperitehtaalte, mutta palasi toukokuussa 1945 takaisin Keskuspuutarhaan työskennellen siellä edel-

leenkin. Simola tunnetaan erittäin taitavana ja ahkerana ammattimiehenä.

EINO VESALAINEN

oksaosaston hoitaja Kymin selluloosatehtaalte täyttää 60 vuotta 13. 4. Hän tuli yhtiön palvelukseen 3. 6. 1925 ulkotyöosastolle. Oltuaan sen jälkeen työssä mm. Kymin korjauspajalla ja rakennusosastolla hän siirtyi 13. 1. 1942 Kymin selluloosatehtaalte työskennellen siellä edelleenkin. Aluksi hän oli III:nä keittäjänä, mutta toimii nykyisin oksaosaston hoitajana.

KALLE LAITO

vesivahti Voikan ulkotyöosastolta täyttää 60 vuotta 19. 4. Hän on syntynyt Jaalassa ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1922 Voikan ulkotyöosastolle, missä työskenteli lyhyttä Voikan paperitehtaalte ja Haukkasuolla vietettyä aikaa lukuun ottamatta purkajana vuoteen 1955, jolloin siirtyi nykyiseen toimeensa voimalaitoksen vesivahdiksi.



Urpo Vagg



Keijo Flöjt



Hilma Kuosmanen

KEIJO FLÖJT

piirtäjä teknilliseltä osastolta täyttää 50 vuotta 23. 2. Hän on syntynyt Kalvolassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1922 asuinrakennusosastolle, mistä v. 1925 siirtyi piirustuskonttoriin ja sieltä v. 1928 Kymin korjauspajalle. Käytyään teollisuuskoulun vuosina 1929—32 hän tuli viimeksi mainittuna vuonna piirtäjäksi Kymin piirustuskonttoriin ja on tässä toimessa edelleenkin. Hän on parina vuotena toiminut konepiirustuksen opettajana yhtiömme ammattikoulussa sekä Kuusankosken työväenopistossa. Vapaa-aikoinaan hän rakenteli nuorempana veneitäkin.

HILMA KUOSMANEN

karja-apulainen maatalousosastolta täyttää 50 vuotta 24. 2. Hän on syntynyt Nilsiässä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1936 karja-apulaiseksi Hevosojan kartanoon, mistä 24. 2. 43 muutti Sunilaan työskennellen siellä selluloosatehtaan kuorimo-osastolla syötöpöytä- ja sirkkelinlaisena 29. 3. 45 saakka. Sen jälkeen hän tuli jälleen Hevosojalle ja siirtyi sieltä kartanon luovutuksen jälkeen karja-apulaiseksi Eerolan kartanoon.



Arvo Pasi



Väinö Purho



Pauli Hermunen

ARVO PASI

mittamies Kymin ulkotyöosastolta täyttää 50 vuotta 7. 3. Hän on syntynyt Valkealassa, missä myös kävi kansakoulun. Ansiotyön hän aloitti v. 1924 Tirvan tehtaalla, mistä v. 1926 siirtyi Enso-Gutzeit Oy:n uutto- ja metsätyömaille. Kymin Oy:n palvelukseen hän tuli v. 1929 purkajaksi ulkotyöosastolle. Vuonna 1933 hänet nimitettiin työnjohtajaksi samalle osastolle sekä v. 1945 puutavaran vastaanottajaksi. Vapaa-aikoinaan Pasi on aikaisemmin harrastanut pääasiassa kilpahihtoa. Hän on myös ollut mukana urheiluseuratoiminnassa.

VÄINÖ PURHO

rakennustyöntekijä Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli v. 1923 Kuusaan sahalle ja on sittemmin työskennellyt mm. klooritehtaalla ja ulkotyöosastolla. Vuodesta 1941 alkaen hän on ollut yhtäjaksoisesti työssä rakennusosastolla.

ARVI HUHILO

jälkivuolija Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 19. 3. Hän tuli yh-

tiön palvelukseen 18. 5. 1948 Voikan puuhiomolle, mutta erosi jo vajaan neljän kuukauden kuluttua. 12. 5. 50 hän palasi takaisin yhtiöön, sillä kertoo Kymin selluloosatehtaalle, missä nykyisin työskentelee jälkivuolijana.

PAULI HERMUNEN

koneviilaaja Voikan korjauspajalta täyttää 50 vuotta 22. 3. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen jo 14-vuotiaana Voikan koskityömaalle. Vuonna 1927 hän siirtyi Voikan korjauspajalle levysepän oppilaaksi toimien myöhemmin karkeislevyseppänä. Vuodesta 1946 hän on työskennellyt PK 6:n koneviilaajana.

KAARLO SALMI

sulattajan apulainen karbiditehtaalta täyttää 50 vuotta 4. 4. Hän on syntynyt Heinolassa ja tullut yhtiön palvelukseen ensimmäisen kerran v. 1926 Voikan paperitehtaalle. Vuodesta 1934 lähtien hän on ollut yhtäjaksoisesti yhtiön palveluksessa työskennellen Voikan rakennusosastolla, selluloosatehtaalla ja paperitehtaalla sekä Kuusaan sahalla, kunnes v. 1945 siirtyi nykyiseen toimeensa karbiditehtaalle. Hänen



Kaarlo Salmi



Tor Salin



Aili Kuusinen



Rauha Salminen

monista harrastuksistaan mainittakoon matkailu. Vuonna 1951 hän teki matkan Englantiin ja Ranskaan sekä viime kesänä Yhdysvaltoihin osallistuen näillä matkoilla myös Jehovan todistajien maailman konferensseihin.

OSSI ANDERSSON

sähköasentaja Voikan sähköosastolta täyttää 50 vuotta 7. 4. Hän on syntynyt Valkealassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1923 Voikan sähköosastolle, missä hän on sotien aiheuttamia keskeytyksiä lukuun ottamatta työskennellyt erilaisissa asennus- ja korjaustöissä.

TOR SALIN

ekonomi pääkirjastosta täyttää 50 vuotta 7. 4. Hän on syntynyt Helsingissä, käynyt koulua Kuusankoskella ja Helsingissä ja tullut ylioppilaaksi ruotsalaisesta normaalilyseosta v. 1927. Sen jälkeen hän opiskeli Ruotsalaisessa kauppakorkeakoulussa valmistuen diplomiekonomiksi. Jo heti ylioppilaaksi tultuaan hän oli harjoittelijana yhtiömme varastossa ja ekonomiksi valmistuttuaan hän tuli vakinaisesti yhtiön palvelukseen. Paitsi varastossa hän on työskennellyt osto-osastolla ja päälaboratoriossa sekä vuodesta 1956 lähtien pääkirjastossa yhteensä 25 vuotta. Hänen monista erikoisharrastuksistaan mainittakoon valokuvaus.

HÖGFORSIN TEHDAS

HELLE NORDBERG

mankelinhoitaja täyttää 60 vuotta 12. 4. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja toiminut 14 vuotta ns. tehtaan hotellissa keittäjänä, sisäkkönä ja emäntänä sekä viimeiset 7 vuotta Haukkamäen mankelin hoitajana.

YRJÖ ILTANEN

valimotyöntekijä sulatosta täyttää 60 vuotta 16. 4. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tullut työhön tehtaan rakennusosastolle 15. 12. 1941. Jo seuraavana vuonna hän erosi, mutta palasi v. 1953 takaisin rakennusosastolle, mistä v. 1956 siirtyi nykyiseen toimensa raudan lajittelijaksi rautasulattamoon.

AILI KUUSINEN

Heinolan tehtaalta täytti 50 vuotta 13. 2. Hän on syntynyt Sysmässä ja tullut yhtiömme palvelukseen 30. 7. 1957 puristajaksi radiaattoriosastolle, mistä 1. 1. 58 siirtyi peittausosastolle.

LEO TALVIO

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 23. 2. Hän on syntynyt Loppella ja tullut yhtiön palvelukseen 13. 2. 1947 rakennusosastolle, missä nykyisin työskentelee kirvesmiehenä.

ONNI SALMINEN

hioja hiomosta täyttää 50 vuotta 25. 2. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tullut yhtiön palvelukseen 1. 7. 1936 hiomoon. Oltuaan välillä kolmeen otteeseen muualla työssä hän palasi 14. 8. 50 takaisin tehtaan hiomoon.

RAUHA SALMINEN

siivooja emalilaitokselta täyttää 50 vuotta 16. 3. Hän on syntynyt Pusulassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 21. 9. 1953 työskennellen aluksi rakennus- ja valukattilaosastoilla, kunnes 10. 9. 54 siirtyi emalilaitokselle siivoojaksi.

MAUNO SALMI

hiekanpuhaltaja puhdistamosta täyttää 50 vuotta 20. 3. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tullut yhtiön palveluk-

seen v. 1934 valimoon. Oltuaan välillä pariin otteeseen työssä muualla hän tuli 12. 7. 49 vakinaiseksi puhdistamoon työskennellen siellä edelleenkin hiekanpuhaltajana.

LAURA PELTONEN

valunpuhdistaja puhdistamosta täyttää 50 vuotta 23. 4. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Työskenneltyään aluksi vähän yli 3 vuotta rakennusosastolla ja lämpökeskuksessa hän siirtyi 11. 1. 1939 nykyiseen toimeensa.

HARALD LENTO

maalari rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 1. 4. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tullut tehtaan palvelukseen 1. 7. 1924 samalle osastolle, millä nykyisinkin työskentelee. Lento on tunnettu paikkakunnalla etevänä musiikkimiehenä, mm. hän on johtanut tehtaan kuoroja ja toimii nykyisin paikkakunnan naiskuoron johtajana.

HALLAN TEHTAAT

ARTTURI TAKAKARHU

terien terottaja täyttää 60 vuotta 7. 4. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1943 sahalle kuormaajaksi työskennellen edelleenkin sahalla.

VÄINÖ RITOLA

vaununvaihtaja täyttää 50 vuotta 6. 3. Hän on syntynyt Ylivieskassa ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1929 sahalle. Lyhyitä poissaoloja lukuun ottamatta hän on työskennellyt vuoroin sahalla, rakennusosastolla ja lautatarhalla, vuodesta 1947 lähtien yhtämittaisesti sahalla.



Laura Peltonen



Harald Lento



Artturi Takarhu



Veikko Lehto-ora

KERTTU TANI

konttorin siivooja täyttää 50 vuotta 12. 3. Hän on syntynyt Kymissä ja tullut yhtiön palvelukseen v. 1940 höylämölle sekatoihin. Sittemmin hän on työskennellyt lautatarhalla sekä vuodesta 1949 lähtien pääkonttorin siivoojana.

JUANTEHDAS

VEIKKO LEHTO-ORA

työnjohtaja täyttää 60 vuotta 13. 3. Hän on syntynyt Juankoskella. Tehtaan palvelukseen hän tuli 1. 9. 1912 korjauspajan varastoon varastonhoitajan apulaiseksi. Vuosina 1916—17 hän oli korjauspajalla varastonhoitajana ja 1917—1920 tuntikirjurina. Erottuaan vuonna 1920 tehtaan palveluksesta hän ryhtyi kauppiaksi, mutta palasi vuonna 1927 takaisin, sillä kertaa satamanhoitajan apulaiseksi Karjalankosken satamaan. Satamanhoitajana hän toimi vuodesta 1929 lähtien aina 1. 12. 58 saakka, jolloin sataman toiminta päättyi. Nykyisin hän työskentelee kuljetusosaston työnjohtajana. Lehto-ora kuului aikaisemmin Karjalankosken kansakoulun johtokuntaan sen puheenjohtajana, taksoitus-, kansakoulu- ja kansanhuoltolautakuntiin sekä valtiolisten vaalien vaalilautakuntaan. Hän on saanut 25 vuoden palveluksesta Keskuskauppakamarin sekä yhtiömme ansiomerkit.

NILS BERG

rakennusmestari täyttää 50 vuotta 21. 3. Hän on syntynyt Mustasaarissa. Käytyään ensin Vaasan ruotsalaista lyseota hän meni harjoittelijaksi rakennusalalle ja valmistui rakennusmestari-

riksi Vaasan ruotsalaisesta teknillisestä koulusta vuonna 1929. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän astui v. 1930 Vaasan kaupungin rakennuskonttorin palvelukseen toimien piirustuskonttorissa sekä kaupungin eri rakennustyömaille vuoteen 1937, jolloin muutti Juantehtaalalle. Yhtiömme palveluksessa ollessaan hän on toiminut vuosina 1937—51 rakennusosaston vastaavana rakennusmestarina ja viimeksi mainitusta vuodesta alkaen suunnittelijana. Hän on ollut valtion rakennustarkastajana Juankoskella vuodesta 1952 lähtien ja kuulunut kunnan rakennuslautakuntaan v:sta 1949 alkaen varapuheenjohtajana sekä v:sta 1951 lähtien puheenjohtajana. Niin ikään hän on kuulunut kunnan palolautakuntaan sekä Juankosken kunnansairaalan rakennustoimikuntaan. Vaasassa ollessaan hän toimi Vaasan ruotsalaisen rakennusmestariyhdistyksen sihteerinä vuosina 1934—37. Työnsä ohessa hän on suunnitellut sekä kerros- että omakotitaloja. Sotia edeltäneellä ajalla hän oli aktiivisesti mukana maanpuolustustyössä. Vapaa-ajan harrastuksista on etusijalla ollut valokuvaus. Melkein poikkeuksetta kaikki viime vuosina Kymi-Yhtymä-lehdessä julkaistut Juantehtadasta ja juantehtaalaisia esittävät valokuvat ovat olleet rakennusmestari Bergin otamia.

ALMA LESKINEN

puhdistaja täyttää 50 vuotta 26. 3. Hän on syntynyt Juankoskella. Tehtaan palvelukseen hän tuli jo vuonna 1922, joskin vasta vuodesta 1934 lähtien hän on ollut työssä yhtäjaksoisesti työskennellen useilla eri osastoilla, pääasiassa kuitenkin kartonkitehtaassa. Viimeiset kolme vuotta rva Leskinen on ollut korjauspajalla puhdistajana. Hän on saanut yhtiön 25-vuotisansiomerkin.

KISSAKOSKEN TEHDAS

JUSTUS BJÖRNINEN

täyttää 60 vuotta 7. 3. Hän on syntynyt Hirvensalmella ja tullut yhtiön palvelukseen 5. 5. 1929 maatalousosastolle ollen sen töissä edelleenkin. Hänet tunnetaan ahkerana työntekijänä.

METSÄOSASTO

TORSTEN NUOLINKO

konepajan esimies Saksalan korjauspajalta Mikkeliissä täytti 60 vuotta 14. 1. Hän on syntynyt Valkealassa ja suorittanut ammatilliset opinnot yhtiömme ammattikoulussa Kuusankoskella sekä teollisuuskoulun koneosastolinjalla. 1. 3. 1942 hän tuli yhtiömme palvelukseen metsäosaston Kymen hoitoalueen Mäntyharjun piiriin ylikuljetuksen hoitajaksi Honkakaipaleeseen ja siirtyi sieltä 1. 11. 51 nykyiseen toimeensa.

AAPELI TOIVANEN

etumies täytti 60 vuotta 21. 1. Juuan Halivaarassa. Hän tuli yhtiön palvelukseen v. 1919 Juuan piiriin ollen siellä vuoteen 1924. Työskenneltään välillä eri yhtiöiden palveluksessa hän tuli v. 1929 uudelleen yhtiöömme ja on edelleenkin etumiehenä Juantehtaan hoitoalueen Humalavirran piirissä. Toivanen tunnetaan ahkerana ja erittäin tunnollisena miehenä ja hän onkin saavuttanut esimiestensä sekä alaistensa täyden luottamuksen. Yhtiömme 25-vuotisansiomerkin hän sai viime lopipaisena.



Nils Berg



Alma Leskinen



Justus Björninen



Fabian Salenius

FABIAN SALENIUS

työnjohtaja täyttää 60 vuotta 5. 4. Mouhussa. Hän on syntynyt Hartolassa. Oltuaan jo aikaisemmin vuoden verran työssä yhtiömme ulkotyöosastolla ja verstaassa hän tuli v. 1925 metsäosaston palvelukseen tehden lastaustöitä ja hoitaen aputyönjohtajan tehtäviä Kymen hoitoalueen Voikosken piirissä. Vakinaiseksi metsätyönjohtajaksi samaan piiriin hänet nimitettiin v. 1940 ja tässä toimessa hän on edelleenkin. Hän on työskennellyt pääasiassa yh-

tiömme omissa metsissä hakkuita ja metsäajoja valvoen. Hänet tunnetaan ahkerana sekä luonteeltaan vaatimattomana ja huumorintajuisena metsämiehenä.

VEIKKO HÄKKINEN

sorvaaja metsäosaston korjauspajalta Saksalassa täyttää 50 vuotta 28. 2. Hän on syntynyt Mikkelin maalaiskunnassa ja tullut yhtiömme palvelukseen v. 1926 Saksalan sahalle asettajan

apulaiseksi. V. 1928 hän suoritti saha-asettajakurssin. Oltuaan yhtiön omistaman sahan asettajana Mäntyharjussa vuosina 1931—38 hän muutti Mikkelin Vesi- ja lämpöjohtoliikkeen palvelukseen, missä ollessaan hän suoritti Ruotsissa viilaaja- ja sorvaaja-alan mekanikon kurssin. V. 1949 hän tuli uudelleen yhtiöömme, sillä kertaa sorvaajaksi Saksalan korjauspajalle, missä toimessa on edelleenkin. Häkkinen tunnetaan alaansa hyvin perehtyneenä ja aina asiallisena miehenä.

VANHAT KUVAT KERTOVAT

Hallan lautatarhan väkeä vuosisadan alussa (luultavasti v. 1905). Kuvan omistaja Rudolf Heikkilä, joka nykyisin työskentelee Hallan sähköverstaalla, oli kotimatalla koulusta Tiutiseen, kun hän näki lautatarhan väen kokoontuneena valokuvausta varten. Poika huudettiin mukaan ja hänen käskettiin panna hattu kallelleen. Hänen isänsä Tobias, joka toimi lautatarhalla sirkkelinleikkaajana, sekä sisarensa Olga ja Miina ynnä veljensä Anselm ovat myös kuvassa mukana. Etualalla oikealla lautatarhanhoitaja Emil Mikkola ja työnjohtaja Johan Tirronen. Kuvassa näkyvä lautatarhan konttori sijaitsi nykyisen kuivaamon kohdalla. Rudolf Heikkilän tietämän mukaan on kuvan henkilöistä enää vain pari kolme elossa.



Toimituksen tuolilta

Joulun alla tulimme vierailleeksi Kissakoskella ja Verlassa. Auto ajaa huristi talvisten maisemien halki. Paksu lumivaippa peitti maat, metsät levittäytyivät postikortin koreina, joulukuinen taivas riippui kaiken yllä salamyhkäisen harmaana ja pakkaneen pani lumen askelen alla narahtelemaan. Siinä oli ympärillämme sydän-Suomi ja sydän-talvi. Riittipä tehdaskauppalan asukkaalle katseltavaa ja ihmeteltävää.

Joulujuhliin olimme menossa ja mieli virittyi joulutunnelmiin jo matkan aikana. Perillä sitten vain yhä parani. Tapasimme ystävällisiä ja vakaita ihmisiä, kodikkuutta ja harrasta juhلاميeltä. Niistä joulujuhlusta ei kaikessa koruttomuudessaan puuttunut mitään. Parhaat kiitoksemme vain kissakoskelaisille ja verlalaisille, että saimme olla mukana heidän juhlissaan.

Erityisesti tahdomme tässä muistaa vielä Kissakosken kunnallisneuvos-opettajaa. Hän kuuluu siihen vanhan polven opettajakaartiin, joka on ollut tämän maan suola. Hän on pysynyt uskollisena Kissakosken koululleen läpi vuosikymmenien ja ikävuosistaan huolimatta hänen opettajakutsumuksensa on säilynyt elävänä. Sen näki niin hänen olemuksestaan kuin hänen koululapsistaan, jotka suorittivat juhlassa ohjelmaa tehdaskylän vanhuksille. Tämä uskollisuus opettajantehtävää kohtaan riittäisi yksistään elämäntyöksi, mutta samalla hän on vaivojaan säästämättä hoitanut pitäjänsä yhteisiä asioita.

Entiseen aikaan tällaiset työt lepäsivätkin melkein yksinomaan luotamusmiesten harteilla ja heidän uhrautuvaisuudestaan ja viisaudesta riippui asioiden hoito. Kissakosken kunnallisneuvos-opettaja kuuluu noihin valveutuneisiin kansalaisiin, joista koko maa saa olla kiitollinen.

Tänä talvena on itse talvesta riittänyt yllin kyllin puhumista. Se on tainnut olla suositumpi aihe kuin kotimaan ja maailman sensaatiot, joista niistäkään ei ole ollut puutetta. On päivitelty ehtymätöntä lumen tuloa. Sitä on tullut sekä tuis-kuna että pehmeästi putoillen. Lämpötilakin on heittelehtinyt sinne tänne, joten luulisimme, että sääennustajilla on ollut 'kuumat oltavat'.

Lumen auraajat ovat saaneet näyttää taitoaan ja vehkeittensä erinomaisuutta. Eikä pitäisi löytyä moitteelle sijaa. Vaikka lunta on tullut taivaan täydeltä, niin pian ovat valtatie auki ja kohta perässä sivutietkin. Koneet ne ovat, jotka nykyisin jylläävät lumenluonnissa.

Mutta onpa syytä varoa niiden läheisyyttä. Kun kuulet takanasi aurautauton tulon, niin katso taaksesi ja harkitse, mille puolelle väistät. Aikuiset sentään paremmin osaavat suhtautua näihin monenmoisiin vekottimiin, mutta lapset sen sijaan eivät malta pysyä riittävän välimatkan päässä. Siinäpä onkin lapsiperheessä puheenaihetta lumituiskun tullen. On koetettava saada vilkkaat tulevaisuuden toivot käsittämään, että aurautusvehkeet on kierrettävä kaukaa, ettei pääsisi ikäviä onnettomuuksia tapahtumaan. Auraajien huomio on kiinnittynyt työhönsä ja korkeat vallit saattavat estää näkyvyyttä, minä takia heidän on vaikeata huomata läheisyydessä olevia. Mootto-

rin pärinä sitävastoin paljastaa tiellä kulkevalle tällaisen lumihärvelin jo kaukaa.

Moni on nauttinut tästä talvesta juuri oikealla tavalla. On hypännyt suksilleen, sujutellut hiihtomajalle ja pannut kunnianarvoisan nimensä harrastushiihtokirjaan. Mutta aniharvalle on pälkähtänyt päähän lähteä hiihtoretkelle Vuolenkosken lomakotiin saakka. Siellä se lomakoti kuitenkin odottaa yhtiöläisvieraita yhtä hyvin talvella kuin kesällä.

Harvallapa talviseen aikaan tarjoutuu tilaisuus varsinaiseen loman viettoon, mutta vapaapäivät ja viikonloput riittävätkin tällaisen Vuolenkosken matkan tekemiseen. Meillä on kuitenkin sitkeässä käsitys, että myös viikonlopun tai vapaapäivän lomamainen viettäminen edellyttää ehdottomasti kesäaikaa. Onhan tosin olemassa rautateiden viikonloppulippu, mutta sillähän ainakin useimmiten matkustetaan vain pääkaupunkiin. Siis vain rautateiden mainostempu.

Mutta kyllä se on lomapäivä poikaa Vuolenkoskella myös talvela. Kenties sellainen lomamatka on antoisampikin. Ei ole lomakodissa tungosta kuten kesäisin — ei ainaakaan toistaiseksi. Ja kesän vehmauden vastineena ovat suurenmoiset hiihtomaastot ja mahtavat talviset näkymät. Luontonsa puolesta Vuolenkoski on Kymenlaakson kauneinta seutua. Kelpaa sitä mennä katsomaan silloinkin, kun se hohtelee Suomen talven valkoisuutta.

Tilauksin käy talvella vaivattomammin. Vain soitto sosiaaliosastolle kolmea päivää aikaisemmin ja pääsy lomakotiin on taattu. Emme tosin mene vannomaan, kuinka kauan se onnistuu näin helpolla, sillä ties millaisen rynnistyksen tämä kehoitus saa aikaan.

Hyvää lylyn lykintää

T u o m o

